

NARODNI LIST

Glasilo narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljave (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste. — Stane do novega leta I K.

Oglasi se računajo po 20 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Posamezna številka lista stane 10 vinarjev.

Narodna stranka in kmetijstvo.

(Poročilo g. dr. Antona Božiča na ustanovnem shodu narodne stranke za Štajersko dne 8. decembra 1906.)

Iz programatične izjave g. dr. Kukovca jasno izhaja, da se opira narodna stranka na vse sloje in stanove spodnještajerskih Slovencev. Noben stan ni izvzet, ker je vodstvo narodne stranke prepričano, da le s skupnim sodelovanjem vseh stanov je mogoče doseči uspehe za celokupnost.

1. Kmečko vprašanje — glavno vprašanje.

Glavni steber naše politike je pa kmetstvo vprašanje. Večina prebivalstva na Spodnjem Štajerskem pripada kmečkemu stanu in skoraj vsi drugi stanovi so posredno ali neposredno izšli iz tega stanu. Naravno je torej, da mora narodna stranka kmetstvu vprašanju posvetiti največ pozornosti ter stremeti za tem, da se izpolnijo upravičene zahteve kmetškega prebivalstva, da se njega obupen položaj zboljša ter se mu pomore do boljših življenjskih pogojev.

Nikdo ne more trditi, da bi se slovenskemu kmetu na Spodnještajerskem godilo dobro. Kmet, dasi oproščen od tlake in desetine, zagazil je v kratkem času 60 let v še hujše robstvo nego je bilo ono, v katerem je pred letom 1848. vzdihoval, ker je vsled ogromnih dolgov le še na videz lastnik svoje zemlje. Poprej je bil nekako vezan k zemljišču in vsled zakonodajstva takozvanega prosvitljenega absolutizma ga grajščak ni mogel meni nič tebi nič izpoditi iz njega. Zdaj tirajo kmeta upniki s posestev in veliko je število kmetij, ktere leto za letom gredo na boben, družine pa v Ameriko. Zemlja je postala premično blago, razkosavanje se vedno bolj širi in z njim raste kmečki proletarijat. Delavni ljudje silijo iz kmetij v fabrike, videči, da jim zbog velikih prevzetih dolgov ni mogoče izhajati. Nastajajo mala posestva, ki ne morejo rediti niti manjše družine in ne vržejo toliko, da bi bilo za vsakdanji kruh.

2. Zakaj propada kmečki stan?

Zakaj propada kmečki stan in kateri so vzroki vedno rastočega uboštva v kmetiskem prebivalstvu?

A.) Dolgovi.

Prvi odgovor na to vprašanje je pač ta, da je pri gospodarstvu vedno več izdatkov kakor dohodkov, da torej dohodki nikakor niso v ravnotežju z izdatki, kakor bi to moralo biti pri vsakem gospodarstvu. Primanjkljaj se mora potem pokriti iz premoženja, najprej s prodajo premičnega blaga, živine, gnoja, drv in dreves. Če to ne zadostuje, izsekava se gozd, prodaja se parcela za parcelo, prej pa se najame posojil, dokler se jih sploh more dobiti. In pod čatom propadanja lastnega gospodarstva peša volja za delo, gospodar se uda pijači in konec je v največ slučajih popolen propad kmetijstva.

Prevzeti dolgovi, dolgovi za pokritje gospodarskega primanjkljaja, plačevanje visokih obrestij so torej prvi vzrok propadanja kmetijstva.

B.) Davki.

K temu se pridružijo veliki davki in velike pristojbine, kakoršnih drugi stanovi v toliki meri nimajo plačevati. Zemljiški davek sam na sebi bi ne bil previsok, visokega ga delajo velike doklade dežele, okrajnega zastopa in občine. Deželne doklade znašajo že sedaj pri nas na 50%, okrajne doklade znašajo skoraj v vseh spodnještajerskih okrajih nad 30%, občinske doklade so pa najvišje in znašajo skoraj v vseh slučajih nad 50%. Nahajajo se občine in sicer v prvi vrsti majhne in uboge občine v goratih krajih, ki imajo nad 100% doklad.

Ako se pomisli, da ima plačevati kmet tudi indirektna davka ter da ga mnogokrat prisilijo, plačevati tudi dohodninski davek, se vidi iz tega, da zadene njega davčno breme zelo hudo. Med tem ko se pri dohodninskem davku, kateri je brez doklad, obračunajo obresti od dolgov, se to pri zemljiškem davku ne stori. Zemljiški davek ostal je vedno jednak, tudi če nima kmet vsled nesreč, toče in sploh vremenskih neizdatkov od svojega posestva nobenih dohodkov. Oni mali odpisi pri davku vsled toče, mraza ali podobnih neizdatkov so, kakor splošno znano, tako malenkostni, da niti ne hodijo v poštev, škoda, ki se pokaže vsled takih neizdatkov še le drugo ali tretje leto, se pa sploh niti ne povrne.

C.) Pristojbine.

Po pravici se pritožuje kmet tudi zaradi visokih pristojbin. Vsaka najmanjša kupčija glede zemlje zahteva pismeno kolekovano pogodbo, vknjižbo in plačilo desetka. Vsako najetje večjega ali manjšega posojila na posestvo ima za posledico koleke, vknjižbo in pristojbino. Če kupi trgovec za tisoče in tisoče blaga, če kupi kapitalist na borzi za tisoče in tisoče vrednostnih papirjev, ni jima treba plačevati pristojbin, ne kolekov, kmet seveda pa jih plačati mora.

Vedno rastoči davki in pristojbine so torej in ne mali vzrok slabega položaja našega kmetškega prebivalstva.

Č.) Razkosavanje zemljišč.

Pri presoji tega položaja ni pozabiti na veliko nevarnost, katero povzročajo vedna razkosavanja dobrih kmetij. V bližini mesta, kjer imajo pridelki višjo ceno in boljši trg, se tudi na malem posestvu lažje gospodari. Tudi je lažje dobiti postranskega zaslužka. Pozdravljati je, ako si fabriški delavci iz mestne okolice v bližini fabrik pridobijo lastno zemljo in si stavijo svoja stanovišča. S tem se zmanjša delavski proletarijat, delavstvo ostane skrbno in stalno ter narastejo občini vsled tega manjši izdatki, posebno z ozirom na ubožni zaklad. Drugače je pa v krajih od mesta oddaljenih. Tam je treba za obstanek družin

mnogo več zemlje in ako nastanejo samo mala posestva, od katerih večina svojih lastnikov niti rediti ne more, potem se naseli v takih krajih uboštvo.

Razkosavanje zemljišč povzroči največ sedaj obstoječe dedno pravo. Eden od otrok, dostikrat ne najboljši, prevzame posestvo v največ slučajih že itak zadolženo. Deleži dedičev so vsi enaki, izplačilo istih vsaki dedič seveda zahteva in ako se prevzemnik slučajno bogato ne oženi, mu ne preostaja drugega, kakor odprodaja enega dela prevzetega posestva ali najetje novih dolgov. Vsak prevzemnik upa, da bo izhajal, da bo se dobro oženil, tirja ga želja, postati samostalen, v mnogih slučajih pa up vara in želja se ne izpolni.

Poleg teh dveh daljnih vzrokov se ne sme izpustiti iz oči, da je mnogo krivo na sedanjem slabem gospodarskem položaju tudi pomanjkanje delavcev in velike kulturne potrebe, ktere z dohodki niso v nobenem razmerju.

D.) Pomanjkanje kmetijskih delavcev in naraščanje kulturnih potreb.

Vedno več delavnih moči izgubiva kmetstvo prebivalstvo. Mladi ljudje vro v mesta, v fabrike, cele družine se izseljujejo, na Prusko ali v Ameriko. Pred leti o tem na Spodnjem Štajerskem še ni bilo toliko slišati, izseljevanje se je vršilo bolj na Kranjskem kakor na Štajerskem. Sedaj pa dajo Savinska dolina, Brežki okraj in Ptujška ravnina vedno več izseljencev. Naravno je torej, ako delavnih moči manjka, da je obdelovanje zemlje vedno težje.

Kulturne potrebe postale so ravno v zadnjih 10 letih vedno višje in poleg nujnih potrebščin si je prisvojil kmet tudi take navade, ktere bi se lahko opustile. Ne omenjam velikih več dni trajajočih svatb in takozvanih primicij, navajam le precejšnjo razvado z nakupovanjem obleke, pohajanjem sejmov itd.

Take razvade se smatrajo med kmetiskim prebivalstvom za same ob sebi umevne. Nasprotno pa kmet ne uvaža kulturnih potreb, katere mu nosijo hasek. Šola zdi se kmetu navadno nepotrebna in misli si, da je le zato tukaj, da se otrok nauči malo pisati in čitati; in vendar je ravno šola, ktera sicer ne toliko neposredno kakor posredno kmečkemu stanu največ koristi. Časi, v katerih je kmet dobro gospodaril, akoravno ni vedel ne pisati ne čitati, so minuli. Zahteve, ktere se stavijo na kmeta, so mnogovrstnejše, način pridelovanja in kmetovanja je postal drugač.

Tudi knjige in časopise smatra kmet nepotrebnim, menda ravno vsled tega, ker v največ slučajih za hitro čitanje in za razumevanje istih ni zmožen. Ne oziraje se na to, da si s čitanjem knjig in časopisov pridobi kmet večjo izobrazbo in zmožnost zastopanja svojih koristi, je na drugi strani čitanje časopisov in knjig koristno tudi vsled tega, ker navaja vsakogar, torej tudi kmeta k treznemu življenju.

Somišljeniki! „Narodni List“ naj roma od soseda do soseda!

3. Kaj hoče v očiščed temu ukreniti narodna stranka?

Narodna stranka uvideva slab gmotni položaj kmetijstva in njena dolžnost in njena skrb bodi ta položaj zboljšati in uporabiti vsa sredstva v to, da se odstranijo vsi nedostatki, kateri sedaj ovirajo napredek v kmetijstvu.

Agrarni (kmečki) program, katerega se hoče v danih razmerah narodna stranka držati, bil bi nekako sledeči:

A.) Država in dežela naj podpirata kmetijstvo.

Narodna stranka hoče delovati v prvi vrsti na to, da se država in dežele zavzamejo za kmetijstvo bolj, kakor se je to do sedaj zgodilo, in da ga podpirajo izdatnejše ter mu delijo vse dobrote, kakor so istih deležni drugi stanovi. Privoščimo industriji vsestransko podporo, katero dobiva od države v najrazličnejših oblikah z javnim in prikritim denarnim podpiranjem. Privoščimo obrtnikom, ker so je mnogo bolj potrebni kakor industriji. Zahtevamo pa, da se država ozira v izdatnejši meri na kmetijstvo in ga ne odriva deželam, katere že itak imajo toliko dolgov in toliko bremen, da je izpolnitev deželam odkazanih nalog postala skoraj nemogoča.

B.) Ureditev davkov.

Davčni sistem (uredba) se mora od strani države spremeniti in državni zemljiški davek odpraviti. Krivica je, da se samo na direktne davke dovoli pobiranje doklad, da je pa dohodninski davek takih doklad prost. Namesto, da bi bil dohodek posameznikov obdačen ter bi se od večjih dohodkov zahtevalo tudi primerno več davkov, ker čem večji so dohodki, tem manj se čuti davčno dolžnost, se pa nasprotno nalaga razmeroma višji davek kmetijskemu prebivalstvu, ki pravzaprav nima drugega dohodka, kakor da se s težavo preživi. Za deželne in občinske potrebe mora plačevati kmet, dohodki onih, kateri pa imajo denar naložen v posojilnicah in živijo samo od obresti svojih kapitalov, pa ostanejo takih doklad prosti. Med tem ko znaša dohodninski davek k večjemu 10%, znaša zemljiški davek 12½% in še vrhu tega je obremenjen z dokladi v skupnem znesku do 150%.

Narodna stranka mora torej gledati na to, da se ta kričeča krivica odpravi in se mora poslužiti vseh sredstev, da se to v najkrajšem času zgodi.

C.) Ureditev pristojb.

Isto velja glede pristojb. Kmet mora plačevati pristojbine pri kupu zemljišča, pri prevzetju posestva, pri najetju posojil itd. Ako ima kapitalist naložen denar v hranilnicah, izroči in podari pred svojo smrtjo ta kapital svojim otrokom in ko umre, ne najdejo ničesar pri njem ali pa vsaj malo. Če umre kmet, pride posebna sodnijska komisija, da ceni posestvo, inventira se vsaka motika, vsake grablje, vsa živina in dediči plačujejo ne samo pogreb, ampak komisije, koleke, prenosnino, prevzemnik pa dedščino z obrestmi in če se dediči vknjižijo, še mora prevzemnik vrhu tega plačati vknjižnino.

Tudi glede pristojbine je nujna potreba, da se razmere predručajijo. Dolžnost stranke bo, da poganja rešitev te zadeve in izposluje, da se mnoge pristojbine sploh odpravijo.

Č.) Omejitev razkosavanja in ureditev dednega prava.

Tudi glede zemljiščnih razmer in glede dednega prava ima država izvršiti velike naloge. Zaježiti in omejiti se mora rastoče razkosavanje kmetij in ustanoviti se morajo čvrsti kmečki domovi, ki bodo redili svojega lastnika in njegovo družino, ne da bi se morala vedno bati, da jo požene čez noč s posestva in iz hiše. Pričeti in nadaljevati ter zvršiti bo se moralo zlaganje zemljišč in zemljiških parcel, arondiranje posestev, razdelitev skupnih lastnin in skupnih posestnih pravic, kjer je to umestno in potrebno. Ne prikrivam si, da je izvršitev teh nalog zelo težavna, da se je sicer začetek že storil, da pa čez te začetke še nismo prišli. Zakon o posebnih dednih določbah pri kmečkih posestvih srednje velikosti od 1. aprila 1889. ter zakoni o arondiranju posestev, o zla-

ganju zemljišč in o razdelitvi istih, zakon o razdelitvi skupnih zemljišč in o ureditvi skupnih posestnih pravic, vsi od leta 1884, — vsi ti zakoni so dobro mišljeni, a do sedaj izvedeni niso, ali se pa samo v nekaterih kronovinah izvajajo. Posebno kronovina Štajerska se odlikuje v tem, da k tem zakonom dopolnilnih zakonov še ni sklenila, da se torej pri nas izvrševanje preosnov, določenih v navedenih zakonih, še sploh ni začelo.

Spraviti torej v teh zadevah zakonodajstvo v pravi tir, bo naloga narodne stranke.

Najvišja in najvažnejša naloga dežel in države je pa šolstvo, posebno kmetijsko šolstvo.

D. Izobrazba.

Kmet potrebuje šol, ljudskih in strokovnih. Ljudska šola naj da kmetu potrebno splošno izobrazbo in ga naj nauči v tem, kar splošno kot ud človeške družbe potrebuje. Mnogodobna ljudska šola je storila v tem zelo mnogo. Kmet sam to najbolj uvideva. Vedno bolj se majšajo vrste onih, ki ne znajo ne pisati ne čitati. Praznoverstvo in duševna neodvisnost kmeta gine. Vendar se mora glede ljudskega šolstva z agrarnega (kmetijskega) stališča povdarjati, da bi se naj ljudska šola ozirala nekoliko več na kmetijske potrebe, kakor se je to dozdaj zgodilo. Strokovne izobrazbe ljudska šola kmečkim fantom ne more dati, ker mora imeti pred očmi skupni cilj vseh šolo obiskujočih otrok različnih stanov. Nekoliko strokovne izobrazbe pa lahko da, ker je za vsakega, naj si pozneje izbere katerikoli stan, potrebno, da je podučen tudi v panogah kmetijstva.

Posebno je pa treba kmetovalcu strokovne izobrazbe skoraj v vseh panogah kmetijstva. Prazen in zelo kvaren je izgovor, da lahko kmetuje tako, kakor je kmetoval ded in praded. Modrijan, ki tako govori, ne pomisli, da sta živela ded in praded v drugačnih življenjskih odnosajih. Dolgovi niso bili tako veliki kakor so sedaj, davek ne tolik kakor danes, delavne moči so bile ceneje, ker bilo jih je več, potrebe niso bile tako velike, kakor danes, zemlja bila je rodovitnejša. Svetovna konkurenca (tekmovanje) v poljskih pridelkih, rastoče obdačenje, rastoči dolgovi, pomanjkanje delavstva, vedno manjša posestva in nešteti drugi vzroki silijo k umnemu in intenzivnemu gospodarstvu ter izrabljanju vseh sredstev, s katerimi se da doseči cenejše obdelovanje. Ozirati se je na nove potrebe konzumentov, na tržne razmere, na potrebo pridelovati le take pridelke, kateri se nam najbolj izplačajo. Podlago za vse to dobi kmet edino le od strokovnih šol.

Ravno z ozirom na kmetijsko šolstvo smo Slovenci in štajerski Slovenci še posebej zelo na slabem. Nimamo ne ene kmetijske šole, v kateri bi se mogel domačin po izstopu iz ljudske šole v svojem jeziku izobraziti brez izgube časa in nepotrebnega napora. Mi nimamo zimskih kmetijskih šol, nimamo strokovnih poučnih tečajev, nimamo gospodinjskih šol za kmečke deklice, nimamo vzornih kmetij, ki bi naj bile vzgled umnemu kmetovanju. Nemci na Štajerskem imajo vse, imajo par kmetijskih šol, imajo strokovne učne tečaje, imajo vzorne kmetije, imajo sploh vse, še preveč imajo, ker imajo celo na slovenskem Štajerskem nemško vinorejsko šolo. Dežela Štajerska vzdržuje te šole in jih plačuje tudi z našim denarjem, vendar je dežela Štajerska samo za Nemce, za Slovence pa ne.

Velika naloga čaka ravno tukaj narodno stranko in treba bo doseči to, kar so drugi zamudili.

Sploh bo naloga narodne stranke, storiti vse korake, pri državi, v državnem in deželnem zastopstvu, kjerkoli se bo ponujala prilika, da doseže zboljšanje kmetijskih razmer.

Rastočih dolgov in vedno večjega zadolženja kmetijskih posestev se seveda ne bo dalo kar čez dan odpraviti in se sploh ne bo dalo zadolženje popolnoma odpraviti. Vendar se da ta nevarnost zmanjšati in breme zlagjati. V tem oziru pripade važna naloga kreditnim zavodom.

E. Ureditev kredita.

Kmet rabi dolgi, neodpovedljiv zemljiški kredit z amortizacijo kapitala, in pa osebni kredit. Prvega mu naj dajo hranilnice in hipotekarne banke, posebno, ako se gre za nakup zemljišča ali za trajno zboljšanje posestva. Oboje nese

obresti in odplačuje kapital le polagoma in vsled tega so ravno hranilnice in hipotekarne zavodi ustvarjeni za to, da dajo kmetu neodpovedljiv in amortizirajoč kapital. Za osebni kredit za nakup živine, orodja, za plačilo manjših dolgov, kateri se lahko iz tekočih dohodkov vrnejo, pa naj služijo posojilnice in rafajznovke. Posojilništvo je pri nas lepo razvito in le slovenskim kreditnim zavodom je pripisovati, da se je kmetijstvo na Slov. Štajerskem še primeroma dobro ohranilo.

Snovanje hranilnic in posojilnic je pri nas zelo važna naloga, kajti mnogo krajev je še, kjer bi se lahko taki kreditni zavodi ustanovili. Malokateri sodnijski okraji imajo svoje hranilnice, pupilarni denarji se nalagajo žal zvečine pri nemških hranilnicah in Nemci imajo potem od tega denarja korist. Posojilnice, četudi manjše, in rafajznovke bi se lahko ustanovile na mnogih krajih in pomisliti je, da manjše posojilnice in rafajznovke ne samo uspevajo, ampak, da imajo jako veliko moralnega vpliva na prebivalstvo.

Povdarjati se pa mora, da ne gre ustanavljati kreditnih društev, ako ni za to potrebne podlage, posebno ako ni potrebnih moči, ki garantujejo za trajno in uspešno delovanje. Ne gre ustanavljati kreditnih zavodov iz golega strankarskega nagiba, ampak strankarstvo mora pri gospodarskih vprašanjih utihniti.

F. Samopomoč — zadružništvo.

In s tem smo prišli na polje zadružništva in kmetijske samopomoči.

Vcepiti se mora slovenskemu kmetu v srce in dušo, da bo le takrat dobro uspeval in si pridobil boljšo bodočnost, ako sam sebi pomore in za boljšo bodočnost sam skrbi. Izobraževati se, svoje znanje v strokovnih vprašanjih vedno razširjevati in se oprijeti vsake pametne in dobičkonosne novotarije, to je dolžnost vsakega kmeta. In kakor dolgo bo vsak kmet z ozirom na kmetovanje storil svojo dolžnost, ne se pa zanašal na pomoč od zgoraj, takrat in le potem bo skupnost zdrava in bo kmetijstvo napredovalo. Ako se bo kmet v danih razmerah poprijel njemu in njegovi zemlji priličnih gospodarskih panog in ako ne bo gojil samo obdelovanja polja, ampak se pečal posebej z živinorejo, s sadjerejo itd., potem se le si bo zvišal s tem svoje dohodke in postavil svoje gospodarstvo na zdrav temelj.

Gotovo je pa, da kmet sam za sebe mnogih dobrih in priporočljivih stvari ne more izvršiti. On si ne more nabaviti sam potrebnega orodja, potrebnih strojev za obdelovanje zemlje, spravljanje, čiščenje in prirojanje pridelkov. Ne more si sam pomoči pri prodaji pridelkov ter jih spraviti po primerni ceni v promet. Ne more si sam kupiti semen po primernih cenah. Ne more sam doseči zboljšanja svoje živine, zboljšanja svoje sadjereje.

Za dosego vseh teh namenov so potrebne zadruge, in ravno v zadnjem času se je zadružništvo in kmetijsko društveno življenje razvilo v mnogih deželah na visoko stopinjo ter deluje uspešno v prid kmetijstvu. Zadruga za nakup poljedeljskega orodja in strojev, zadruga za nakup semen in gospodarskih potrebščin izvzemši konzumna društva, živinorejske in bikorejske zadruga, sadjerejske zadruga in mnoge druge zadruga dosežejo skupni cilj zboljšanja skupnega položaja in posameznega člana kmetijskega prebivalstva mnogo lažje kakor posameznik, kateri nima sam za se ne kapitala ne dovolj zmožnosti in priložnosti v dosego tega, kar mu skupnost omogoči.

Zadružništvo je velike važnosti tudi v moralnem oziru, ker vzbuja stanovsko zavest in daje posameznikom pogum in moč. In ravno te strani pri zadružništvu ni prezreti.

G. Stanovska združitev.

Narodna stranka bo imela dolžnost zadružništvo na slovenskem Štajerju pospeševati ter sodelovati pri snovanju zadrug te in one vrste, kadar bo potreba nanesla. Pa tudi tukaj velja načelo, da imajo zadruga le takrat življensko silo v sebi, ako so vzklile iz resnične potrebe in ako se naslanjajo na vstrajne in delavne moči. Konečno bo morala narodna stranka gledati na to, da se ustanovi za štajersko slovensko kmetijsko

prebivalstvo posebno stanovsko zastopstvo, najsi bode v tej ali oni obliki. Najpripravnejša bi bila posebna slovenska kmetijska družba za slovensko Štajersko. C. kr. kmetijska družba v Gradcu je popolnoma pod nemškim vplivom, noče poznati naših razmer in naših teženj. Skoraj vse, kar je storila, storila je za Gornji in Srednji Štajer, za Spodnji Štajer pa jako malo ali nič. Tudi ni mogoče, da bi mogli slovenski kmetje pri tej družbi uspešno sodelovati, ker je po svoji sestavi in po svojem poslovnem jeziku našemu kmetu tuja. Razmere na Spodnjem Štajerskem, kjer je poleg poljedelstva razvita posebno sadjereja in vinogradništvo, so precej različne od razmer na Srednjem in Gornjem Štajerskem, zadeve spodnještajerskega kmeta se morajo torej drugače presojati in se mora za zboljšanje kmetijstva uporabljati druga tem razmeram prirojena sredstva.

Narodna stranka bo morala torej tudi v tem oziru zastaviti vse svoje moči, da dobi slovensko kmetstvo prebivalstvo lastno prepotrebno stanovsko zastopstvo. Le Slovenec more in mora Slovencu pomagati.

Narodna stranka in delavstvo.

(Poročilo g. dr. Iv. Gosaka na ustanovnem shodu narodne stranke za Štajersko dne 8. decembra 1906.)

Slavni zbor!

Govoriti mi je o razmerju narodne stranke napram delavstvu.

Delavstvo v tem zmislu besede pomeni zlasti one trpine, ki se v podzemeljskih rovih trudijo za milijone svojih gospodarjev, one žrtve, ki se z žuljavimi rokami vbijajo za boren kruh po neštevilnih tovarnah.

Delavstva, uslužbenega pri obrtnikih, trgovinah in po kmetih, se tičejo moje besede samo v toliko, v kolikor so koristi poslednjih s prvimi istovetne in v izjemnih slučajih tudi razmere vsaj približno jednake.

V ostalem prepustim razmotrivanje o delavstvu poslednjih treh panog poročevalcem, ki imajo tozadevna poročila.

1. Kako se je razvijal delavski stan?

Delavstvo, uslužbeno po tovarnah in rudokopih, tvori danes važen del človeške družbe; delavska vprašanja zavzemajo dandanes eno najvažnejših vlog v socialnem (družabnem) življenju.

Kako naglo se je razvil ta stan in vsa njega se tikajoča vprašanja, nam postane jasno, ako pomislimo, da ga pred 18. stoletjem človeška družba sploh ni mogla šteti med svoje člane. In zakaj ne? — Ker ga ni bilo!

Manjkalo je podlage za njegov razvoj. Manjkalo je onih naravnih pogojev, iz katerih se je pozneje razvil. Saj ni bilo parnih in električnih strojev, in ker teh ni bilo, ni bilo tovarov in današnjem smislu besede.

Še le v 18. stoletju so se pojavile na Angleškem, odkoder so se potem razširile po vesoljnem svetu.

Sprejele so v svoja neprijazna naročja neštevilno delavnih moči. Vspričo dejstva, da so bile te moči odvisne od svojih kapitalističnih gospodarjev, kateri so jih nečloveško izrabljali, je bil ta sloj človeštva prepuščen zelo nemili usodi.

Samopašnost njegovih delodajalcev, nizka izobrazba delavskih mas in pomanjkanje merila za ceno dela, so bili v prvi vrsti oni činitelji, ki so povzročili naravnost obupno stanje delavstva.

Pa tudi v tem slučaju nas neči zgodovina, da prenapet lok počí.

Teptano delavstvo se je jelo zavedati svojega človeškega dostojanstva, iskra, tleča v njem, je postala plamen, ki je buknil z vso silo na dan.

Na Angleškem najprvo. Tamkaj imamo znamenovati kot čisto delavsko revolucionarno gibanje nastop takozvanih Karlistov.

V Avstriji je šele l. 1848. nastopilo delavstvo kot stan, ki se je jel odločno boriti za svoje stanovske pravice.

Vse prejšnje revolucije, katerih se je vdeležilo tudi delavstvo, so bile več ali manj meščanske, kjer je delavstvo igralo samo vlogo orodja, rabljenega od drugih stanov za lastne namene. Šele ob naznačenih dogodkih so stali pro-

letarci na bojnem polju za svoje čiste stanovske pravice. Od takrat se je širila iskra delavske stanovske samozvesti in organizacije povsod, kjer je delala žuljava delavska roka.

Ravno v tem času, ko so bila delavska srca za nove ideje (misli) najbolj pristopna, so se pojavili možje velikega uma: Engels, Lasalle in Marks, ki so ustvarili temelj vsemu nadaljnjemu razvoju tega stanu.

Marsikateri nauk teh mož se je izkazal sicer tekom časa napačnim; kljub temu pa tvori njihovo učenje temelj vseh uspehov, ki si jih je priboril delavski stan do današnjega dne. Tem mislim se je zahvaliti, da se je preporočil duševno ter iz njih črpal one moči, ki so ga privedle v kratkem času v socialnem (družabnem) in javnem življenju do one velike vloge, ki jo zavzema danes.

Saj je zastopano delavstvo v dostojnem številu v vseh raznih zakonodajnih zborih in povsod si je priborilo dostojno mesto.

Zadnji naravnost zgodovinski uspeh delavstva je naša nova volilna reforma (preosnova), katere postanek vidno temelji na označenih idejah.

2. Uspehi delavstva.

Država je dobro vedela in pregledala dalekosežnost vprašanj, razmotrivanj od voditeljev delavskega gibanja. Vpoštevala je njihovo tehtnost in deloma iz lastnega nagiba, deloma ker se je morala vdati pritisku od strani odločno nastopajočih delavskih trum, vkrenila je marsikaj, kar je za ta stan koristno in potrebno.

Opozarjam Vas samo na različne delavskozavarovalne zakone. Tako glede otrok moškega in ženskega spola, da se do 14. leta sploh ne smejo porabiti za delo v tovarnah, ali samo pod gotovimi pogoji. Ravno tako je izvršila obrambo žen, posebno žen, nahajajočih se v blagoslovljenem stanu.

Nadalje je prepovedala delodajalcem dajati delavcem blago mesto denarja. Tudi glede nedeljskega počitka je ukrenila že marsikaj, akoravno še ne dovolj. Tudi v zdravstvenem oziru je skušala odrediti potrebno. Povdarjati nam je tudi starostno zavarovanje. Vpoštevala je nadalje dejstvo, da je za delavca neobhodno potrebno določiti eksistenčni minimum, to je ono svoto, katero potrebuje delavec za preživetje samega sebe in svojih otrok. Ta svota je davka prosta.

To je seveda v korist državi, kakor večinoma vse ravnokar navedene preosnove.

Država more samo takrat vspevati, če so posamezni sloji njenih prebivalcev v vseh ozirih vsaj toliko preskrbljeni, da dostojno hranijo svoje telo, stanujejo v zdravih stanovanjih ter se po možnosti izobrazujejo.

Ako za to ne poskrbi, si vzgoji ničvreden slaboten material, ki se razširja v njenem telesu kakor gnjiloba v jabolku, ki vniči pomalem cel sad.

Kot stroge nadziralce vseh zakonov, ki merijo na dostojno in dovoljno obrambo delavstva proti delodajalcem in kot nekake strokovnjake, ki imajo s paznim očesom zasledovati ves razvoj in vse potrebe delavskega stanu, je vlada posebej pri nas na Avstrijskem z zakonom iz leta 1883. uvedla napravo obrtnih nadzornikov.

Ti morajo v dodeljenih jim okrožjih nadzorovati vse tovarne in vsa večja podjetja ter poročati vladi o raznih pomanjkljivostih in o raznih potrebah, ki se pojavijo glede delavskih vprašanj. To je dobrodejna naprava za delavske sloje; želeči je samo, da ostanejo obrtni nadzorniki v svojih srcih na strani delavstva ter varujejo poslednje proti mnogokrat brezobzirnim delodajalcem. V ministrstvu pa se nahaja poseben odsek, ki ima kot najvišja nadzorovalna in svetovalna skupina v delavskih vprašanjih zvedenih mož nasvetovati ministrstvu posebno potrebne zakonske predloge, tikajoče se delavskih potreb.

Iz navedenega je razvidno, da si je delavski stan priboril v državi in človeški družbi važno mesto in da nam ga je res zelo vpoštevati.

3. Kako stališče naj zavzame narodna stranka nasproti delavstvu?

Danes ko se ustanovi narodna stranka, stojimo pred gotovim dejstvom, da je ta stan popolnoma ravnopraven član človeške družbe in važen činitelj naroda in njegove organizacije.

To neovržno dejstvo so vse dosedanje naše slovenske stranke trdovratno prezirale. Delavstva do danes slovenski politiki niso nikdar vpoštevali v dovoljni meri in danes se vrši prvi slovenski shod, na katerem se resno razmotriva o tem vprašanju, in kjer se misli prvič na to, temu sloju narodovemu tudi v čistih stanovskih vprašanjih, posebno gnotne vsebine iti odločno na roko. Doslej se od slovenskih voditeljev v tem oziru ni nikdar nič ukrenilo.

Mi to odločno obsojamo.

Na naših prednikih se nam je učiti, kako mi ne smemo delati.

Poglejmo širom slovenskega Štajerja! Lepo število podjetij se je razvilo na bogati naši zemlji.

Žalibog gospodarijo tem podjetjem ptujci, ki so se kakor klošči vsesali v našo domovino in v naše narodno telo, na katerem nam uničujejo leto za letom veliko število krepkih slovenskih mož.

Delavci uslužbeni pri privandranih bogatinah so se doslej s svojimi otroci vred potujčevali ter postali po krivdi naših prednikov bodisi tropa oseb brez narodnosti ali pa naravnost odpadniki. To se mora odslej predruščiti. Mi hočemo vstvariti iz našega delavca slovenskega delavca in temu slovenskemu delavcu vstvariti domovino, katere članom se bode vedno čutil, za blagor katere bo pripravljen prinašati žrtve. Slovenski delavec se mora čutiti kot važen del naroda, iz katerega je vzrastel; celoten slovenski narod pa mora zopet smatrati delavski stan kot bistven del svojega telesa.

Da dosežemo ta svoj najvišji cilj glede tega stanu, hočemo vstvariti iz vsega slovenskega delavstva na Štajerskem enotno organizacijo, namreč „Splošno slovensko delavsko društvo za Štajersko“.

Na potu do te organizacije bomo vcepili našemu delavcu potrebno stanovsko in narodno samozavest. To svojo glavno programno točko izvedemo sigurno, začetek je storjen, nadaljevanje sledi, in naš trud bodo venčali uspehi.

Drugo nič manj važno mesto zavzemajo v naših ciljih razna vprašanja v gospodarskem, socialnem, prosvetnem in zdravstvenem oziru.

Temeljno načelo, ki ga zavzemamo napram vsem tem, gmotnega blagorja v najširšem pomenu te besede se tikajočim vprašanjem, nam tvori načelo Kristusovih nauk: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Mi želimo, da preide ljubezen do bližnjega iz knjig v življenje, da postane beseda meso.

Iz tega temeljnega načela je potem naše stališče v vsakem posameznem slučaju takorekoč samo po sebi umljivo. Razven onih, delavstvo varujočih zakonov, ki že obstojajo, bomo vsikdar zahtevali nove, kadarkoli se bodo pojavile tozadevne potrebe. Tako n. pr. že danes povdarjamo: (Tukaj slede točke, ki so sprejete v resoluciji glede delavstva in opozarjamo na tozadevno resolucijo, objavljeno v zadnji številki pod naslovom „Narodna stranka in delavstvo“.)

To so le nekatere malenkosti, ki sem jih navedel, da približno posnamete naše zahteve glede delavskih vprašanj.

Življenje se razvija, razvile se bodo nove potrebe in vsikdar bo treba v zmislu navedenih načel nastopati in mi hočemo to storiti, odločno, brezobzirno.

Mi smo načelno demokratična (ljudska) stranka, zavzemamo se za blagor vseh slojev; naravno se torej zavzemamo za one, ki so najbolj zatirani. Tovarniški delavci so skoro izključno uslužbeni pri Nemcih, to je pri naših političnih nasprotnikih. Kakor omenjeno, se zavzemamo za ta stan iz občečloveških in narodnih ozirov ter bomo posebno strogo nastopali, da dobimo z močnim, gmotno dobro stoječim slovenskim delavstvom mogočno oporo proti tujim kapitalističnim pijavkam našega naroda. Poslednjemu pa pridobimo velikansko število zavednih mož, ki bodo vsikdar in posebno pri volitvah narodnih kandidatov šli v boj za našo stvar in ne za naše narodne sovraže.

Imejmo to veliko misel pred očmi in sigurno vstrajamo pri delu, ki nas privede do zaželenih ciljev. V to pomozí bog!

Dopisi.

Brežice. „Cigani“, ki so se v nedeljo pri nas igrali, so dosegli izborni uspeh. Nad vse pričakovanje so naši igralci rešili svojo nalogo, kakor bi bile deske njih poklic. Kdor je videl Cvetano, Petra Brenka, ali Anico Puc, ali Radoslava in vse drugo osobe, je nehote vprašal, je-li mogoče, da so v tako mali družbi gledališki nadarjenci, ki bi vsakemu odru v velikem mestu čast delali. — V drugem dejanju se je vplel celo velik ženski zbor „Mladenke“, katerega so naše cenjene domače pevke dovršeno pele. Občinstvo, ki je skoro do zadnjega kotička napolnilo prostorno dvorano, je oduševljeno dajalo v burnem ploskanju duška svoji zadovoljnosti, tako da ne sme brežiški „Sokol“ kot prireditelj omenjene igre in njegovi ustrajni, pridni diletantje in njih vodja gospod B. Kunej ponosno gledati na tako krasno uspehi večer! Le tako naprej! Na Silvestrovo se vidimo zopet pri igri „Brat Sokol“ in zanimivem srečolovu!

Trbovlje. (Iz delavskih krogov.) Srčno pozdravljen, list naprednjastva, odkritosrčnosti in svobodnega mišljenja. Tudi narodno delavstvo bode rado segalo po njem, ker se bo z odkrito besedo in neustrašenostjo več doseglo, nego s hinavščino in hlapčevsko hlimbo. Črvič se brani in se zvija, ako ga hočemo pohoditi v tla, zakaj bi moral molčati delavec, ki misli, da je vendar še človek, akoravno se ga vedno in povsodi prezira in tlači k tlom. Danes hočemo prositi slavno c. kr. poštno ravnateljstvo, naj se vendar enkrat začne nekoliko zanimati za našo pošto Trbovlje I.

Godi se nam veliko krivic; prizadeti so večinoma delavci. Neznosne razmere, ki vladajo na tukajšnji pošti, so precej velikega obsega, tako da če pridejo vse v javnost, ne bode ljubo gospodom uradnikom pošte, pa tudi ravnateljstvo se bode praskalo za ušesi. Za danes samo toliko, da imajo navadna pisma isto veljavo, kakor priporočena; pisma se kupoma pošljejo navadno iz pošte v uradne rudniške pisarne; kjer po 14 dni čakajo svojega odjemalca, včasih pa se popolnoma izgube.

Evo slučaja: Došlo je pismo od dež. sodnije iz Ljubljane z naslovom: N. N., rudar Trbovlje, s pečatom oddajne pošte 30. novembra 1906 in sicer priporočeno. Srečen prejemnik ga je dobil dne 13. decembra 1906. V pismu je bil poklic, da ima biti zaslišan kot priča na dan 7. decembra 1906 pri dež. sodnji v Ljubljani. Na zavitku so bile vsakovrstne opazke, kakor: Westlich — unbekannt, öst. II. — unbekannt — in še nekaj drugih čerkarij. Ne vemo, ali je krivo temu nedostatku sl. c. kr. dež. sodišče v Ljubljani — ker je naredilo slovenski naslov (menda ne!) ali pa slavni poštni urad, ki pošilja priporočena pisma z drugimi vred kupoma v rudniške pisarne v razdelitev ali v pogubo (ta bo prava?)

Trbovlje I. ima približno toliko prometa kakor — mesto Celje — in samo — čujte! — **enega** raznašalca pisem. Škandal!

Akoravno vleče g. poštar pavšalo za več pismonoš, vendar trpinči samo enega. Slednjemu se ne more očitati ničesar — saj je priden — ali človek ni živina!

Prosimo torej sl. poštno ravnateljstvo in ga vprašamo:

1. Ali so mu poštne razmere Trbovlje I. znane?
2. Ali mu je znano, koliko je tukaj prometa in da je samo 1 raznašalec pisem?
3. Ali mu je znano, da radi tega poštni urad pošilja delavska pisma kupoma v rudniške pisarne, kjer se marsikatero tudi izgubi?
4. Kaj misli poštno ravnateljstvo ukreniti, da se ne bodo te žalostne razmere ponavljale, in kako hoče odpomoči stiskanemu delavstvu v tej zadevi? **Več dokazov.**

Maribor. (Cigani na slovenskem odru.) Natlačeno polna je bila velika dvorana „Narodnega doma“ v nedeljo 16. t. m. Cigane bi radi videli in to je prignalo Slovence vseh slojev iz mesta in okolice. Celu nekatere goste je bilo videti. In naši „Cigani“ z drugim osebjem vred so se res postavili. Uloge so bile v srečnih rokah, dobro razdeljene in to je pomagalo, da je igra uspela v obče prav

dobro, na nekaterih mestih celo dovršeno. Igra sama na sebi je že polna dovtipov, a g. Medved kot sodnijski sluga Peter Brenk, je s svojim šaljivim nastopom bil pravi mojster v svoji vlogi; zato je žel tudi obilo priznanja. G. Medved je za naš oder nenadomestna moč. Ko je zapel pesem, „Kdor nima prakse...“, ga je občinstvo klicalo na oder, kjer je dodal nekaj pristnega o našem mariborskem časopisju, ki se za narodne stvari v mestu in njega neposredni okolici niti ne briga. To pa zato, ker baje „nima prakse...“ Avskultant, Radoslav Zajec (g. Stegnar), je nam že tudi znan in prav dobra moč. Tokrat je pa posebno dobro pogodil sodnijskega avskultanta. Anico Puc, gostilničarjevo hčer pri Kroni, je igrala gospica Tošova. Videli smo jo tokrat še le drugič na našem odru, a že pri prvem nastopu je naredila ugoden vtis. Vglobila se je v svojo vlogo popolnoma. Bolj naravno igrati ni mogla. Posebno v prvem in po spremembi tretjega dejanja ji gre vsa čast. Gospica Tošova bo izvrstna moč v veselih vlogah. Za žalostne vloge pa ni, to je pokazalo tretje dejanje, do spremembe. Hipen jok in zopet hipen smeh... Nekaka teža mi je legla na prsi pri tem prizoru. Preiti iz veselja v žalost, tu treba napora in ni vsak kos tej nalogi. Nekaj je krivo tudi to, da so igralci sami komaj brzdali smeh. G. Planinšekova, kot mati Anice, je svojo vlogo rešila prav dobro.

Vsak igralec, ki ni v svoji vlogi dobro naučen, mora biti vedno pripravljen, da v slučaju, če presliši šepetalca, si ve pomoči iz zadrege. Paziti mora seve, da pri tem drugih oseb ne spravi v zadrego. To je storil prav dobro g. dr. Dimnik, kot sodnik, ki je igral drugače jako dobro. Cvetan, član slovenske drame, (g. Kozinc) še rabi šole, predno bo vreden član, a se bo že privadil. Splošno so bile moške vloge slabo naučene. Odvetnik dr. Veselko (g. Reicher) je igral dobro, le več mimike in odvetniku primernega nastopa je manjkalo. Dr. Pacek (g. Novak) ki nam je znan iz „Rokovnjačev“ kot Bojec, je bil tudi dober, posebno v gostilni. Sodnijski inšpektor (g. Pajnhart) je nam že tudi znan. A to pot je igral izvrstno, prav, kakor bi bil pravcati inšpektor na odru. Le proti koncu mu je že bilo prenaporno in je popustil. Tedaj se le smo spoznali, da je to le g. Pajnhart, pa ne inšpektor. Sicer mu pa vsa čast. Cvetana, g. prof. Poljančeva je s svojim lepim nastopom jako ugajala. Upamo, da jo vidimo še večkrat na odru. Čvrste moči naj le ostanejo zveste.

Cigani so pa bili res pravi cigani. Izvstno maskirani in v primernih lepih kostumih (oblekah) so zelo pospešili, da je igra vspela tako dobro. G. Bocu, ki je vodil igro, gre kot prvemu ciganu vsa čast. Kradel je posebno spretno, kar je zelo ugajalo občinstvu. Gospa Coretti je kot ciganka bila dražestna. Ampak živa... živa, kakor živo srebro. Bila je sedaj še le drugič na našem odru. Reči moram, da smo lahko ponosni na njo. Gospa prof. Pivkova, ta „češka rúža“, je imela žal bolj neznatno vlogo. A videti je bilo, da je spretna. Njen zvonki glas je donel iz ostalih hripavih... Gospa Pivkova je Pražanka, hčer naroda, koji se tako vzgledno bori zoper nasilstva tujega naroda. Tem bolj moramo biti ponosni, da je nastopila na slovenskem odru. V znak priznanja se ji je podaril tudi krasen šopek s slovenskim trakom. Mimogrede omenim, da je dotični šopek bil cel dan prej v izložbi, kot bi naznanjal, da je namenjen za nekaj posebnega.

Ostale, bolj postranske vloge so bile tudi dobre. Ako bi hotel vse navesti, vedlo bi predač. Omenim naj še petje. Pelo se je, pelo, a mi nismo razumeli mnogo. Pri kupletih se gleda poleg naprava tudi na besede. Te se morajo izgovarjati razločno. Sicer je temu kriv večni izgovor pri vajah: „bo že šlo!“ Ni lahka stvar, treba se je pripravljati in zatajevati... Igralec si mora vlogo preštudirati skoz in skoz in ne se samo mrtvo naučiti s prej omenjeno pripombo: „bo že šlo!“ Petje se pa še mora posebno dobro vežbati, da se doseže primerna mimika in kretnja.

Hvaležni smo prirediteljem za podani užitek in upamo, da se kmalu zopet vidimo. —gor—

Ljutomer. (Kdo ruši slog?) Ljutomersko politično društvo, zasnovano, kakor vsa spodnještajerska polit. društva, na katoliški podlagi, je naši duhovščini že delj časa trn v peti.

Predbacivajo mu vedno nedelavnost, čemur žalibog moram pritrditi. Kdo pa je kriv, da se nič ne dela, tega pa gospodje ne povedo. Zakaj pa ne delajo, kakor so to storili prejšnji duhovniki, na čelu jim nam nepozabni velezaslužni g. Skuhala, kateri je deloval, če se ne motim, celo več časa kot predsednik polit. društva. Kaj pa storite Vi drugi? Nič, razdor delate!

Najbolj peče našo duhovščino, da ni šlo polit. društvo pri letošnjih državnozborskih volitvah v boj za Korošca, ampak prepustilo vse volilec samim, dobro vedoč, da naša narodnost ni bila v nevarnosti. Niso mogli dovolj prehvaliti ormoškega polit. društva, ki je delovalo z vso vsmo za dr. Korošca.

S tem torej, da se polit. društvo takrat ni brigalo za izvolitev dr. Korošca, ter je pred leti v deželni zbor izvolilo kmeta Kočvarja namesto duhovnika Korošca, nastala je taka zamera, da je sklenila duhovščina osnovati novo politično društvo, v katerem bo komandirala čisto po lastni volji. Ker pa bi se v Ljutomeru samem stvar za njih klaverno iztekla, sklicali so shod k Sv. Juriju, ne da bi prej kaj Ljutomeržane obvestili. Vse priprave vršile so se tajno, v pripravljalnem odboru so bili skoraj izključno duhovniki, le kot stafažo so imeli par kmetov. Poštenega, odkritega dela se pač boje naši gospodje!

Prej se je vedno priporočalo Gornjeradgončanom, naj ustanove za se polit. društvo, ker je inače delokrog Ljutomerskega političnega društva prevelik; a sedaj zasnujejo društvo v Gornji Radgoni tudi za Ljutomerski okraj. Katerega dela nismo bili zmožni mi, hočete biti Vi! Omeniti še je treba, da se snuje društvo še le sedaj, ko se je večina obmejnih občin otresla sama nemškega jarma.

Ljutomerčani, zvedevši v zadnjem hipu za nakano duhovščine, ostali so popolnoma ravno dušni; še le v najskrajnjem trenutku so se odločili, preprečiti nakano, da bi se snovalo za Ljutomerski okraj novo politično društvo. Še le, ko se je posrečilo dokazati Ljutomerčanom s svojimi pravili črno na belem, da je zasnovano društvo tudi na katoliški podlagi, sklenilo se je dogovorno z Ljutomerčani snovati društvo le za gornjeradgonski okraj.

Ali kaj store „možbesede“ kaplan in župnik iz Sv. Jurija na zadnjem shodu? Brez vsega, razširijo delokrog svojega društva tudi v Ljutomerski okraj z izgovorom, da hoče biti novo društvo zgolj kmečko. Kmečko je toraj novo društvo?!

Društvo, kateremu predseduje duhovnik in pri katerem je tajnik duhovnik, torej duša društva duhovnik, tako društvo imenujete kmečko. Zdaj so Vam naenkrat vsi duhovniki kmetje, čisto prosti kmetje. Kmetje, ali boste se dali še dalje tako za nos voditi? Še se spominjate zadnjih deželnozborskih volitev, pri katerih sta se pripravala župnika Weigl in Kunce s kmeti ter se je eden izmed njiju izrazil: „Kmet naj ostane pri plugu!“ Župnik Weigl in drugi, ki imajo prvo besedo v novem društvu, to so zdaj Vaši največji prijatelji, kaj ne? Ali so se čez noč izpremenili iz Savlov v Pavle?

Kaj pa g. Weigl, ali se Vam je pri zadnjih volitvah v okrajni zastop šlo zopet za narodnost, Vam, ki delate Ljutomerskim Nemcem poklone, malo da si hrbtenice ne zlomite? Čemu ste agitirali proti zavednim slovenskim kmetom (Mursa, Puconja, Božič itd.), proti kmetom, ki imajo večje zasluge, kakor boste jih Vi kedaj imeli? Da ste agitirali proti učiteljem in doktorjem, to umemo, kajti ti bi Vam lahko kak „pameten“ (?) predlog spodbili; sedaj pač imate skoraj same svoje privržence, kateri bodo Vašim velemodrim predlogom kimali. Tako važno zastopstvo, pri tem pa še v Ljutomeru, je postalo zastopstvo kimovcev!

Kmetje bodo sprevideli, morajo sprevideti, kam jih tira politika naše duhovščine, dal Bog, da bi ne bilo prepozno, ko bo nas imel nemški moloh v svojem nenasitnem žrelu.

Še nekaj dejstev, kako se pri nas dela za slogo.

Imamo okoliško bralno društvo, kateremu predseduje eden naših kaplanov. Lani je društvo izbacnilo „Domovino“, čujte, nedolžno „Domovino“, tako da je sedaj prihaja samo eden izvod na društvo, kateri pride pred strogi sodni stol pred-

sednikov, in še le po dolgem času, ali pa celo sploh ne, društvnikom v roke; s prihodnjim letom se baje izbacne „Domovina“ popolnoma.

Pri eni odborovih sej je predlagal g. Zacherl. da se naroči društvo na en iztis „Novi Slov. Štajerca“. Da je bil ta predlog sprejet, razkačilo je predsednika tako, da je zbežal iz zborovalnice ter baje nekaj časa g. Zacherla niti pogledal ni. V društvu, kjer so zastopani vsi kranjski duhovniški listi, ne najde prostora niti eden štajerski naroden list.

Pevskemu društvu, kateremu je vrhovna poveljnica g. Razlag, se prepušča milostno soba v mežnariji v uporabo, a le pod pogojem, da nastopa redno s cerkvenim petjem na koru.

In res se lahko pri vsaki najmanjši priliki divimo umetnemu cerkvenemu petju, in še toliko srečni smo, da slišimo večinoma latinsko petje, kajti društvo mora ustreči ne le želji duhovščine, ampak tudi želji naših vneto-katoliških Nemcev, ki ne prenašajo slovenske pesmi.

Ko je letos priredil „Sokol“ večjo ljudsko veselico, je pevsko društvo odpovedalo svoje sodelovanje, a nastopa pri neznatnih igrah okoliškega bralnega društva. (Egipt. Jožef.)

Ti naši politiki se vedno sklicujejo na geslo „Vse za vero, dom, cesarja!“ Kaj pa so storili s tem geslom? Vero so spremenili v klerikalizem, ter delujejo zdaj z vsemi močmi za tega, a za narod jim ne preostaja nič.

Ti „Narodni List“, na katerega stavimo mnogo upanja, bodi v resnici naroden ter leči rane, ki se nahajajo na našem narodnem životu!

Iz političnega sveta.

Volilna preosnova in gosposka zbornica.

Danes ima gosposka zbornica sejo zaradi nove volilne postave. Kakor smo že poročali, hoče delati gosposka zbornica tej postavi, kakor jo je sprejela poslanska zbornica, ovire in zahteva, naj bi se upeljala takozvana pluralitetna volilna pravica, kar smo že v zadnji številki pojasnili. Vendar se poslednji čas čujejo glasovi, da se bo gosposka zbornica vendarle udala, če se določi za to zbornico omejeno število članov. V današnjo sejo gosposke zbornice namer vajo priti vsi nadvojvodi in bodo glasovali za sprejem načrta, kakor ga je podala poslanska zbornica. Za splošno in enako volilno pravico se nameravajo pri tej priliki zavzeti češki pesnik Jaroslav Vrhlický in ljubljanski škof Jeglič.

Avstrijski veleobrniki ali industriji

so se postavili na stališče splošne in enake volilne pravice. Sklenili so izjavo, v kateri odločno poudarjajo, da gosposka zbornica nikakor ne stori prav, če hoče zadevo volilne preosnove zavlačevati ali celo enakost volilne pravice onemogočiti, ampak da je v danem položaju za koristi Arstrije in njene veleobrti skrajno škodljiva vsaka sprememba sklepov poslanske zbornice.

V odseku za volilno preosnovo

so bili odklonjeni vsi predlogi, ki so šli na to, da bi se omejila zloraba prižnice in cerkve pri volitvah.

Nove železnice.

Minister za železnice Deršata je predložil državnici zbornici načrt za šest novih pokrajinskih železnici med njimi je ena za vzhodno Štajersko: Friedberg-Aspang.

Zvišanje plač

pisarniškim pomožnim uradnikom je bilo predmet razgovora v seji državne zbornice dne 18. t. m. Zbornica je sprejela predlog, da se tej vrsti uradnikov plače zvišajo.

Razmerje med Rusijo in Japonsko

se je zopet poostriilo. Gre se za izvršitev nekaterih določb mirovne pogodbe, katere si na eni strani Rusi, na drugi Japonci razlagajo po svoje. Baje posreduje Angleška za mirno rešitev.

Štajerske novice.

Delovanje narodne stranke. Veseli nas, da naša organizacija lepo napreduje. Skoro v vseh

27 okrajih Spodnje Štajerske so že sestavljeni okrajni odbori. Konsorciij „Narodnega lista“ se je razširil in so se povabili tudi izven Celja znani pristaši stranke, da vstopijo v konsorciij lista ter se je določila kot temeljna vloga 100 K. Za prvo sejo glavnega odbora je pripravljali odbor določil prvo nedeljo po Novem letu. Zborovanje se bode prvič vršilo v Celju, pozneje pa v kakem kraju, katerega ima glavni odbor od slučaja do slučaja sam določiti. Okrajni odbori se pozivajo, da še pred 6. januarjem vpošljejo predloge o dnevnem redu. Pripravljali odbor je za sedaj sklenil djati na dnevni red pred vsem konstituiranje (sestavitev) glavnega odbora, nadalje volitev izvrševalnega odbora in raznih odsekov. Važna točka bode predmet prihodnjih državnoborskih volitev in stališče narodne stranke, katero se zavzame na shodu zaupnikov v Mariboru. Razpravljalo se bode nadalje o delokrogu okrajnih odborov in zlasti o njih ulogi z ozirom na pospeševanje strankinega glasila. Okrajni odbori naj pravočasno prijavijo, koga so si določili za predsednika in koga za njega namestnika v posameznih odborih, da se istim pravočasno upošlje poziv k udeležbi pri prvi seji. Ker bode treba obravnavati marsikaj, določilo se bode, kakor dne 8. decembra, da glavni odbor zbornje dopoldne in popoldne.

Somišljeniki! Z današnjim dnem se je preselil „Narodni List“ v Celje in bo odslej tudi razpošiljatev lista redna. Če bi se pa ponekod vseeno godile nerednosti, naj nam somišljeniki take slučaje takoj prijavijo, da storimo vse potrebne korake.

Pozdravi ustanovnemu zborovanju narodne stranke dne 8. decembra 1906.

Bučočovci: Mnogo uspeha želimo narodni stranki somišljeniki vučenski in bučočovski.

Budimpešta: Iz središča Hungarije pozdrave vsem, ki hočejo delovati za blagor naroda. Ivan Vošnjak.

Gradec: Stranki dela navdušen pozdrav! Cajnko, Glonar, Jančič, Klobasa, Kramar, Lipša, Mastnak, Munda, Rantar, Turnšek, Zorjan, Šiško.

Trbovlje: Slava zborovalcem - zastopnikom napredno - narodne ideje. Trboveljski naprednjaki.

Hrastnik: Slava Vam, vzbuditelji naroda! Ne zabite tudi delavcev! V duhu z Vami! Hrastniški rudarji.

Ljubljana: V duhu pri Vas! Pozdravljam neustrašene boritelje za narodov blagor in napredek. Dr. Fermevc.

Sv. Lenart v Slov. goricah: Pozdravljamo današnji ustanovni shod! V duhu smo pri Vas! Se strinjamo z Vami! Narodno napredni Šent-Lenartčanje.

Radgona: V imenu svobodomiselnih Slovencev v gornjeradganskem okraju kličem: brez strahu naprej v bodočnost! Dr. Kräft.

Mozirje: Zadržana se udeležiti preporoda štajerskih Slovencev kliče: vse za naroda napredek! V duhu z Vami povsod in vsikdar! Ivan Lipold, Ivan Ermenc.

Podčetrtek: Veliko uspeha želita: Cvetko, dr. Breschar.

Ormož: Mnogo uspeha želeč Vas iskreno pozdravljamo. Ormoški somišljeniki.

Maribor: Za probujo narodnega delovanja zbranim zborovalcem gromoviti „Živijo!“, stranki obilo uspeha! Naprej zastava Slave! Mariborski mladi Slovenci.

Ormož: Pozdravljam novo bojevnico proti navalovom nasprotnikov Slovanstva. Na zdar! Ivan Veselič.

Podsreda: 8. december bodi naš veliki dan, ki nam pokaže pot do svobode in blagra. Potočnik.

Slov. Bistrica: Iskreno pozdravljam današnji shod, želeč, da bi vzvišeni namen, ki ste ga stavili na čelo svojemu delu, združil vse sloje slovenskega Štajerja v vstrajnem, brezobzirnem boju za enakopravnost in gospodarsko osamosvojitve slovenskega naroda. Klic po zedinjeni Sloveniji naj mogočno odmeva v srcih vseh resničnih rodoljubov. Založnik.

Pismene pozdrave smo dobili od nešteti strani, iz Slovenjega Gradca, Rogatca, Sv. Marka niže Ptuja, podravske doline in od drugod, katerih pozdravov ne moremo radi njihove obsežnosti prijaviti. Z mirno vestjo torej trdimo, da si je narodna stranka pridobila tekom kratkega časa svojega obstoja ljubezen vseh nesebičnih štajerskih rodoljubov na vseh straneh.

Narodna stranka in kmetijstvo. Pri tej točki se je, kakor smo kratko že zadnjič omenili, oglasil z daljšimi izvajanjmi tudi g. veleposestnik Fridrih iz Kasas pri Petrvčah. Izražal je svoje veselje, da je narodna stranka s toliko ljubeznijo vzela tudi to točko v svoj program. Zato z iskrenim zadovoljstvom pozdravlja ustanovitev narodne stranke. Nadalje je povdarjal sledeče: 1. velikanska krivica je za kmeta sedajna ureditev osebnega davka. Narodna stranka mora z vsemi močmi delati na to, da se davčni sistem spremeni. 2. Vlada naj bi kupovala svoje potrebščine neposredno od kmetov, in ne kakor sedaj, potem raznolikih mešetarjev. 3. Z večjo vmeno se mora vlada oprijeti regulacije ali uravnave vod, ki sedaj na mnogih krajih prizadevajo kmetom ogromne škode. 4. Aktivna ali stalna vojska se ima znižati, da se tako znižajo stroški za armado, ki zadenejo v prvi vrsti kmeta. 5. Država in dežela imata prispevati k šolskim stavbam, ker si lastita do njih pravico; s tem bi se tudi znatno razbremenilo baš kmetijstvo. 6. Zavarovanje proti ognju, toči itd. mora vzeti v roko država, kar bo na eni strani donášalo državi dobiček, na drugi strani pa se bodo zmanjšala plačila onih, ki se zavarujejo v podobnih slučajih, in to so spet v prvi vrsti kmetje. 7. Pogodba z Ogrsko se mora končno pravično urediti, ker krivica zadeva v prvi vrsti zopet kmečki stan; poslanci morajo svoje delovanje urediti z geslom: ali pravično pogodbo ali pa ločitev od Ogrske. — Tem povsem stvarnim izvajanjem so zborovalci z zanimanjem sledili in jim živahno pritrdili. Sigurno je, da bo narodna stranka vsestransko pospeševala tu izražene zahteve.

Kmetijske podružnice. Pri razgovoru v tej točki, o kateri smo podali nekatere posameznosti že v zadnji številki, je povdarjal g. nadučitelj Jamšek iz Rajhenburga, da štajerski Slovenci nikakor ne smemo stati na stališču: štajerska kmetijska družba nam je nasprotna, zato ne pristopajmo. Nasprotno — je povdarjal govornik — gledati moramo, da osnujemo, dokler si ne ustanovimo samostojne kmetijske družbe za slovenski del Štajerske, čim največ podružnic, ker tudi majhen gmotni dobiček je boljši nego nič. Omenjal je, da je imela kmetijska podružnica v Rajhenburgu doslej že lepe uspehe. Zato snujmo, kjer le nanese gospodarska potreba in kjer kmetijska družba ne prepove ustanovitve, take podružnice. Čim več podružnic bomo imeli, tem prej bomo dobili upliv na družbo samo. — To stališče se nam zdi v danih razmerah praktično, a edino glede kmetijske družbe. Kako pa ta postopa pri snovanju kmetijskih podružnic na slovenskem Štajerskem, to smo osvetlili v zadnji številki.

Ne prodajajmo zemlje tujcu! G. učitelj Robnik iz Sv. Križa nad Mariborom je na ustanovnem shodu narodne stranke pri točki o kmetijstvu, posebej o snovanju posojilnic povdarjal, da nam konečno vse zadruge in posojilnice ne bodo nič izdale, če bodo našo zemljo pri neznačajnosti in lahkomišelnosti nekaterih naših ljudi kupili drugo za drugim tujci. Navajal je žalostne slučaje od meje, kako so nekdanji trdni slovenski kmetje sedaj viničarji nemških bogatinov. Dobičkaželjnost nekaterih naših ljudi je že nešteta slovenska posestva spravila v nemške roke. Človek, ki proda slovensko zemljo Nemcu, a se pri tem še dela narodnjaka, se mu zdi, kakor oni, ki zvabi prijatelja, o katerem ve, da ima pri sebi tisoč kron, v temen gozd, ga tam ubije, oropa onih tisoč kron, in da od oropanih tisoč kron 300 K za družbo sv. Cirila in Metoda. Gledati treba na to, da se takšni slučaji ne bodo dogajali več vsaj tako pogosto in da se počasi sploh preprečijo. Obžalovanja vredno pa je, da nekateri Slovenci pokupljajo velika posestva po Zgor. Štajerskem, ki jim seveda donášajo obilega dobička, za obrambo slovenske zemlje se pa nič

ne brigajo in izjavljajo, da za take malenkosti „nimajo časa“. Uspešno bode mogla v tem oziru narodna stranka delovati, ako bodo vse okrajne organizacije storile v polni meri svoji dolžnost, ki jim jo nalagajo organizacijska pravila, da imajo namreč sestaviti narodni kataster, iz katerega bo razvidno slovensko posestno stanje, in da imajo o vsaki preteči izgubi slovenske posesti nemudoma sporočiti glavnemu odboru.

Nemški jezik v ljudski šoli. Razgovora o tej točki se je udeležil tudi g. učitelj Kveder iz Št. Jurja ob juž. žel., ki je navajal iz svojega mnogoletnega učiteljevanja, da se s poukom nemščine, če gre vsprejeto narodna vzgoja, nikdar ne vzgoji odpadnikov. Navajal je zanimivi slučaj iz kraja, kjer je svoj čas služboval šest let, da so tam kmetje, ki so znali nemški, bili vedno trdni narodnjaki in pri volitvah opora Slovencev, nasprotno pa so bili kmetje, ki niso znali, a so si želeli znanja nemščine, bili največji nemskutarji in so volili vedno proti slovenskim kandidatom. — Tudi g. dr. Karba iz Vranskega je povdarjal, da ima narodna šola nalogo, da vzgoji trdne, zavedne, neomahljive narodnjake; če ti znajo malo več ali manj nemščine, je to končno vseeno, odpadniki ne bodo nikdar.

Še enkrat pozor! Že nedavno smo omenili, da nam prihajajo iz nekaterih pošt iztisi „Narodnega lista“ nazaj in to od ljudi, ki par dni pozneje vprašajo, zakaj lista niso dobili. Na vseh ovitkih pa je z enako pisavo pisano: „se ne sprejme“, ali pa celo nemško „nicht angenommen“. Zadnji čas nam je zopet došlo več takih izvodov. Povdarjamo še enkrat, da shranjujemo vse take ovitke, in da se uradnikom na dotičnih poštah ne bo godilo dobro, za to garantiramo. — Od drugih strani nam prihajajo poročila, da razni gospodje prežijo na poštah na list in raztrgajo izvide, ne da bi jih prejemnik sploh videl. Tako poročilo smo dobili iz Rečice in iz Gornjegagrada. Pozivljamo somišljenike, da nam sporočajo iz vseh krajev, kjer se kaj takega dogaja. Prisegamo, da bodo dotični gospodje občutili krepke udarce po svojih pregrešnih prstih. Za sedaj nabiramo gradiva. Žalostno je seveda za presojo duševnih zmožnosti takih ljudi, ki mislijo, da bodo ubili s tem naše mlado gibanje in naš list. Mi stojimo trdno in nas takšni izbruhi duševne revščine le še utrjuje v našem stališču. Ali pa se je morda tako zahrbtno postopanje sklenilo na shodn katehetskega društva v Celju, ko se je govorilo tudi o naši stranki? To bi bilo slabo znamenje za sanje dr. Korošca, češ, kako velike množice stoje za njim!

Neki kmet v „Slov. Gospodarju“ pravi, da noče biti noben hlapec kakršnebod inteligence (razumnštva). V isti sapi pa pravi, da je in ostane njegov vodnik v kmečkih in narodnih zadevah „Slovenski Gospodar“. Vprašamo: kdo je urednik Gospodarja? Kdo vodi krščansko socijalno zvezo, s katero hočejo preplaviti ves spodnji Štajer? Kdo so odborniki tega društva? Kaj torej pomeni, če pravi oni kmet, da noče biti hlapec nobenega razumnštva? Samo dvojno je mogoče: ali tiči že tako globoko v tem „hlapčevanju“, da se tega niti ne zaveda, ali pa da častite duhovščine sploh ne prišteva k razumnstvu. Gospodarjev urednik pa ga za to modrost še — pohvali.

„Slovenski Gospodar“ in naše stališče glede nemščine v ljudski šoli. Dali smo priliko, da so se v našem listu izrazila različna tudi drugo drugemu deloma nasprotujoča mnenja o silno perečem vprašanju nemščine v ljudski šoli. Zavzeli smo končno tudi načelno stališče s sklepom, sprejetim na ustanovnem shodu narodne stranke. „Slov. Gospodar“ je pa tudi tu uporabil v svoji nedostojnosti priložnost, sumničiti nas in imenuje nas celo ljubeznivo grobokope Slovenstva, katera beseda se dr. Korošcu tako dopade, da jo ima zmiraj na jeziku, če o narodni stranki govori. Obžalujemo poslanca, ki nima toliko takta v sebi, da bi v tako važnih vprašanjih ohranil mirno kri in stvarnost. Zavrtnemo pa očitjanje, da hočemo uvesti v vse ljudske šole nemščino. Mi smo izrecno opozorili, da je že po učnem redu upeljana nemščina v nekem obsegu v vse slovenske ljudske šole na Štajerskem in da nismo predlagali nič novega. Tudi se je pri tozadevnem posvetovanju izrecno povdarjalo, da bi bilo nespametno vzbujati željo

po nemščini, kjer ljudstvo ne čuti potrebe po isti. Nespametno bi bilo recimo za deklice kake gorske vasi zahtevati poučevanje v nemščini, ker bodo, ko dorastejo, ostale kot kmetice doma in se jim o nemščini še sanjalo ne bode, ker je ne bodo rabile. Drugače je pa v obrtnih krajih in blizu mest, zlasti glede dečkov, katere hočejo starši pozneje tudi nekoliko v svet pustiti. Ako se v takem kraju od ljudstva, bodisi iz prostega nagiba ali po pritisku izraža želja, naj se otroci nemški učijo, je le v korist slovenski stvari, ako naše narodno učiteljstvo ta tok pravično uvažuje ter goji pri učencih v okviru predpisov nemščino v tolikem obsegu, kolikor namenu in želji ljudstva odgovarja in da tudi občinstvo prepričajo, da se ta cilj v slovenski šoli in s slovenskim učnim jezikom dobro doseže. S tem se prepreči ustanovitve ponemščujočih šol in otroci v splošnem šolskem napredku ne trpijo škode. Može, ki so to uvaževali, so priznani narodnjaki, katerim se ni treba potegovati pri „Slov. Gospodarju“ za priznanje, da narodno čutijo, vsaj v isti meri kakor „Gospodarjevci“. Naravnost neverjetni tozadevni izbruhi „Slov. Gospodarja“ dokazujejo, da tam vlada slepa strast in ne stvarni premislek, kar s stališča javne morale globoko obžalujemo. Tudi v političnem življenju zahtevamo uveljavljenje načela dostojnosti, kar pa je tudi neizogiben pogoj za kako skupno delo v narodnih stvareh.

Dvanajst člankov zoper narodno stranko na en dan! Zadnji „Slov. Gospodar“ in „Naš Dom“ sta zoper narodno stranko in „Narodni list“ objavila na en sam dan dvanajst člankov. Ali je vredno, narodni stranki posvetiti toliko pozornosti, če so pa bili na ustanovnem shodu samo 4 kmetje, kakor „Gospodar“ piše? Zaradi štirih „izgubljenih“ kmetov vendar ni treba v 12 člankih vigilijske prepevati!

Dr. Korošec ni nemški krščanski socijalec. Gospod poslanec dr. Korošec izjavlja v „Slov. Gospodarju“, da on ni v zvezi s stranko nemških krščanskih socijalcev, ki so v Mariboru nastopili pri zadnjih občinskih volitvah s strupenim nemškim kandidatom dr. Schmidererjem. Poizvedeli smo, kar resnici na ljubo pojasnimo, da g. dr. Korošec res ne plava v ti vodi in torej glede njegove osebe našo opazko popravimo, pač pa njegova prijatelja dr. Somrek in dr. Hobnjec delujeta v ti nemški stranki po naročilu od zgoraj. Ta dva hočeta nekako pripraviti tla za boljše odnose med knezoškofom in duhovništvom in Nemci. To bi bilo že vse prav in bi mi nič zoper to ne imeli, če bi pri tem njih glasilo „Südösterreichische Stimmen“ bilo vsaj nepristransko. To pa že dolgo več ni. Nemcem se ostudno prilizuje in sicer piše bolj nego nepristransko, naravnost pohvalno tudi o kakih nemških krogih, ki so največji nasprotniki katoliške vere, katoliške Slovence pa, ki v rog tega lista ne trobijo, zlasti člane narodne stranke za Štajersko omenja ta list ob vsaki priliki s toliko strupeno sovražnostjo, kakor dr. Korošec „Slov. Gospodar“.

Krščansko socijalna zveza. Kakor smo poročali, se je v Mariboru pred nedavnim osnovala pod zgorajnim imenom zveza vseh bralnih in izobraževalnih, sploh nepolitičnih društev. Vseh seveda ne, ker so takšna, katerim se ne zdi vstopiti in katerih bi vodstvo tudi ne gledalo prijazno, na primer rokodelska društva, pač bode pa ta zveza združila mnogo drugih društev. V odboru je predsednik poslanec g. dr. Korošec, izven njega je v odboru še deset drugih gospodov duhovnikov in en posvetnjak, odgovorni urednik „Slov. Gospodarja“. Kakor čitamo, bode imela meseca februarja v Mariboru poučne tečaje za ustanavljanje društev in knjižnic. V kolikor bode delovala za povzdigo prave ljudske izobrazbe, ji želimo lep uspeh!

Ljubezen vladnih uradnikov do slovenskega kmeta. Ta se je v žalostni luči pokazala ob priliki, ko se je na Ljubečni pri Celju šola stavila. Stavbo je pri licitaciji izdražbal kmet Jožef Jošt proti popustu 22 odstotkov od stavbne svote. Od njega sta pa za četrt odstotka po nižji ceni prevzela kmeta Martin Bincl in Franc Stožir, popust četrtinke odstotka je pa Jožef Jošt podaril občini Škofja vas, katere župan je bil. Ker so se zgodile neke napake, se je izgotovitev stavbe zakasnila. Krajni šolski svet in prizadeti občinski

zastop sta soglasno sklenila, naj se za zakasnitev ne naloži podjetnikom globa, ker ni nikake škode in ker sta podjetnika imela itak mesto dobička izgubo. Saj sta pa zaradi te nesrečne šole tudi res posestvi obeh na boben prišli. Vendar pa okrajni šolski svet celjski ni slušal ljudskega glasu. Naložili so podjetniku Joštu 19.000 K globe, katero so potem znižali na prilično 3000 K. Ker Jošt tega zneska ni dobil, ga tudi Bincl in Stožirja ni mogel izplačati. Ta dva sta Jošta tožila pri okrožni sodniji v Celju. Oba zastopnika in senat so se trudili, stvar zlepa poravnati. Prekinilo se je postopanje in se vložila na deželni šolski svet v Gradec prošnja, podpisana od obeh odvetnikov in od okrajnega šolskega sveta in občinskega zastopa, naj se okrajnemu šolskemu svetu ukaže, da dovoli krajnemu šolskemu svetu naloženo globo odpustiti. Za posredovanje sta bila naprošena dva deželna odbornika. Pa vse zastonj Deželni in okrajni šolski svet sta bila mrzla in gluha in sta rekla, naj sodnija spozna. Sodila je dvakrat okrožna sodnija v Celju in enkrat višja deželna sodnija ter se je sodnijsko spoznalo, da ni bila primerna niti globa 19.000 K niti 3000 K ampak k večjemu 500 K. Stroški pravde so naradili na obeh straneh nad 1000 K. In kdo bode plačal in škodo trpel? Občina Škofja vas! In zakaj? Ker ni hotela plačati? Ne, denar je bil v posojilnici pripravljen, ampak ker ni smela plačati, kar je v soglasju s krajnim šolskim svetom kot pravično spoznala. Ta slučaj je preveč kričeč, ... bi ga ne objavili in naravnost v nebo vpije. Birokratje, kje imate srce? Tako se ne postopa z ljudstvom!

Otročje veselje ali pot v nebesa. Zadnji petek je v celjski čitalnici neznani olikanec razrezal novodošlo številko „Narodnega lista“ in jo spačil, da se ne bi dala čitati. — Iz Rečice v Savinjski dolini se nam pa naznanja, da je tamonjši častiti gospod kaplan Musi več številčk lista lastnoročno raztrgal in da je sam pisal na došle izvide v imenu naročnikov, da lista ne sprejmejo, naj se torej vrne. Iz teh slučajev nam je jasno, zakaj nam prihajajo pritožbe, da naročniki lista ne prejmejo vedno redno. Zahvalite se takim olikanim gospodom, ki ne razločujejo med svojo in tujo lastnino. Nadaljevanje sledi drugje!

Druga skupna pevska vaja obeh zborov za čitalničen Silvestrov večer, pri katerem sodelujejo tudi druga slovenska društva, vrši se v petek, dne 21. grudnia 1906 ob pol 9. uri zvečer v čitalnični dvorani. Ker je sodelovanje pevskih zborov odvisno od te vaje, se vsi gg. pevci in pevke vljudno vabijo, da se jih gotovo udeleže.

„Slovensko delavsko podporno društvo v Celju“ je v torek dne 18. t. m. zopet otvorilo svojo gostilno. Sporočali smo svoječasno, kako je zagrizeno-nemški mestni urad celjski zaprl temu vrlemu slovenskemu društvu gostilno, ker je nekoč tam slučajno dobilo par nečlanov pijačo in jedi. Odbor društva je storil vse korake, da se zadeva za društvo častno reši. Namestnija je nedavno tudi razveljavila sklep celjskega mestnega urada, in gostilna je zopet odprta. Tako je celjskim slovenskim krogom in tudi prijateljem „Slov. del. društva“ od zunaj omogočeno, da pridejo tuintam v lepo prenovljene društvene prostore k prijetni zabavi. Opominjamo pa, da kdor hoče biti deležen dobrot gostilne, mora se dati takoj vpisati za člana društva, ker edino člani društva smejo dobiti jedi in pijače v gostilni. Podpirajte slovensko delavstvo!

„Slovensko delavsko podporno društvo v Celju“ vabi uljudno vse svoje člane na „Sveti večer“, ki ga priredi v ponedeljek, dne 24. t. m. zvečer v društvenih prostorih. Pridite k neprisljeni domači zabavi, pri kateri nas bodo razveseljavali društveni pevci.

Božičnico slovenskega otroškega vrtca v Celju smo imeli včeraj, dne 19. t. m. Uspela je prav lepo.

„Sokolski dom“. „Celjski Sokol“ je na svojem zadnjem izrednem občnem zboru sklenil, da se ima v najkrajšem času sezidati v Gaberjih „Sokolski dom“. Odbor je pooblaščen, da ima kupiti stavbišče in sicer prostor za bivšo Kosemovo hišo. Že na spomlad se začne poslopje zidati. Naše prepričanje je, da se zanese s tem podjetjem, ki

v smislu sokolskih načel mora zasledovati demokratsko (ljudsko) delo, sveži dih narodnega delovanja, vzbujanja narodne samozvesti in s tem narodni napredek v celjsko širšo okolico.

Občinski odbor celjske okolice je sklenil, da čimprej ustanovi v Gaberjih otroški vrtec. Izvolil se je odbor štirih mož, ki ima zadevo vzeti resno v roko. Občinski zastop je dovolil v to svrhu začasno 100 K. Vrtec se namerava otvoriti že s 1. januarjem 1907. — Upamo, da bo stvar častno napredovala v blagor celjskega in okoliškega Slovenstva.

Japonci v Celju. Pripoveduje se, da so minolo soboto zaprli v Celju dva Japonca in da je včeraj po noči jeden ušel.

Zveza slovenskih posojilnic in mi. V Celju sta dve „Zvezi“. Zadruga zveza, katera posreduje denarni promet kakih 140 slovenskih posojilnic in drugih zadrug, nadalje pa nekako samo po imenu tudi zveza slovenskih posojilnic, ki pa v resnici ni zveza posojilnic, ampak tiskarna in trgovina s papirjem, ki bode pa najboljšo odložila to neprimerno ime iz prejšnjih časov, da ne dela zmešnjave slovenskemu posojilništvu. Zadrugišтво je velikega pomena za nas Slovence, torej tudi zvezi zadrug v Celju vsak pošten Slovenec mora iz narodnega vzroka uspeh želeči; ljubljanski „Slovenec“ seveda je na drugem stališču glede obeh imenovanih zvez in brez srca za Slovenstvo dela le za svojo dr. Šusteršičevo stranko. Najlepše je, da zvezi, ki je lastnica celjske tiskarne, nekako prideva hudobni namen, kakor če bi ta našo, „Slovenec“ v želodcu ležečo narodno stranko in „Narodni list“ podpirala. Lepa podpora je to. Mi dajemo pri tej zvezi svoj list tiskati ter ji ga moramo točno plačevati in ji torej dobiček dajemo. Taka je podpora Zvezne tiskarne oziroma Zveze slovenskih posojilnic nasproti nam! Morali smo to pojasniti, da se spletko „Slovenca“ oziroma dr. Pegana, ki razmere dobro pozna, izprevidi in presodi.

Celjsko gimnazijsko vprašanje. Iz Ljubljane prihaja neverjetna novica, da vlada hoče celjsko in mariborsko gimnazijsko vprašanje na ta način za Slovence „ugodno“ rešiti, da bi dala za celo Spodnje Štajersko Slovence eno celo gimnazijo v Mariboru, celjsko spodnjo gimnazijo bi pa odpravila. Priznamo, da nam to zveni neverjetno, baš tako, kakor nam zveni neverjetno novica, da so baje nekateri kranjski slovenski poslanci izrazili svoje soglasje s tem načrtom, češ, boljša ena cela gimnazija, nego dve nižji. Toda spominjamo se nesrečne Koroške in prodaje koroških Slovencev po dr. Šusteršiču in zaradi tega tudi ti neverjetni novici posvetimo iz previdnosti pozornost. Pri nas je vse mogoče! Naše stališče o srednjem šolstvu smo izrazili s sklepom shoda 8. decembra in je to najmanj, kar Slovenci zahtevamo. Če bi se naš položaj skusil mesto izboljšati temveč poslabšati, če bi se kateri slovenski poslanec le trenutek spuščal v razmotrivanje, da je 1 več ali toliko kakor 2, tak človek bi zaslužil, da se ga na mestu zadavi! — Celjsko gimnazijsko vprašanje je pa sedaj, to vemo iz nemških virov, spet pereče in se reši morebiti prej nego se misli. Zato pa trikrat pozor. Če treba, nastala bode burja, katere Štajerci doslej še niso doživeli.

Odsek „Prosvete“ za Celje in okolico. V soboto, dne 15. t. m. se je ustanovil pripravljalni odbor za celjski odsek „Prosvete“ ob zelo povoljni udeležbi v „Skalni kleti“. Sklenilo se je takoj pričeti z vsemi močmi snovanje ljudskih potujočih knjižnic v celjski okolici, posebno v krajih, kjer je narodnost v nevarnosti. Načelnikom pripravlj. odbora je izvoljen modroslovec Ivan Prekoršek (Škofja vas pri Vojniku), knjižničarjem živinozdravn. visokošolec Ivan Lešničar (v Celju Graben 3.) in blagajnikom Fran Vratnik (Podbojem pri Sv. Petru, Sav. dol.)

Za celjski odsek „Prosvete“ je nabrala na zadnjem družinskem večeru gospodična Dora dr. Bergmanova 24 K. Pripravljalni odbor izreka tem potom najpristranejšo zahvalo rodoljubni gospodični, ki se je tako rade volje za nas potrudila in tudi vsem onim narodnim Celjanom, ki so nam blagovolili prispevati za prvo podlago bodočim našim knjižnicam. — Ob enem si dovolj jemo naznaniti, da bo knjižničar pripravlj. odbora prosil prihodnje dni osebno pri nekaterih naših

narodnih rodbinah, katere imajo gotovo veliko za nje nerabnih knjig, da blagovolijo iste prepustiti „Prosveti“ za njene potujoče knjižnice.

Regulacija Hudinje. V četrtek, dne 13. decembra t. l. se je vršil ogled v zadevi regulacije ali uravnave potoka Hudinja med Vojnikom in Celjem v dolgosti 4 km. Po daljši temeljiti razpravi se je sklenilo z regulacijo Hudinje čim prej začeti. Skupni stroški so proračunjeni na 72.600 kron. — K stroškom regulacije prispevajo: država 50%, t. j. 36.300 kron, dežela 40%, t. j. 29.040 kron, celjski okraj 3% v najvišji meri 3.000 kron, ostalih 7% pa prispevajo občina Škofja vas in prizadeti mejaši. — Da se ta nujno potrebna regulacija izvrši, je pač v prvi vrsti zasluga vrlega dežel. poslanca g. dr. Ivana Dečka, kateri se je že pred več leti vsestransko trudil za to važno zadevo.

Odvetniški izpit je napravil pri deželni nad sodnji v Gradcu g. dr. Gvidon Sernec iz Celja. Čestitamo!

Doktor prava je postal dne 15. t. m. Marko Ipavic, sin zdravnika g. dr. Gustava Ipavca iz Št. Jurja ob j. ž.

Zaradi varstva in pospeševanja živinoreje po Slovenskem je v seji državnega zbora dne 17. t. m. stavil vprašanje na poljedelskega mištra poslanec dr. Korošec.

Zaradi ureditve občinskih zemljišč na slovenskem Štajerskem je v seji državne zbornice dne 17. t. m. stavil vprašanje na ministra notranjih del poslanec dr. Ploj.

Petrovče. „Megla proide, zora puca, bit će dana“. Dan 8. grudna, kateri je za naš kraj od nekdaj že posebne važnosti, je postal tako za nas kakor za celo Štajersko narodni praznik, kajti izpolnile so se naše želje, ustanovila se je „Narodna stranka“, katera hoče krepko in pogumno delovati za vsestranski napredek in blagor vseh slojev našega ljudstva. Iz dna naših src pozdravljamo torej ustanovitev narodne stranke ter izrekamo onim vrlim rojakom, kateri so s trudopolnim, požrtvovalnim delovanjem, vneti za blagor našega ljudstva in srečo naše domovine, tako nesebično pripravljali in izvršili ustanovitev narodne stranke, tudi še tem potom našo srčno in domoljubno zahvalo! — Mi kmetje-trpini se hočemo združiti in organizirati v narodni stranki, da se okrepčamo, in z našim napredkom se bodo tudi veselili naši poljedelski delavci. Mi kmetje, kateri smo eden najvažnejših stebrov države, smo še dandanes takorekoč brezpravni in breme za bremenom nalagajo na naše rame. Vlada nima srca za nas in ne pozna naših potreb, deželna vlada nam nasprotuje in nas preganja, marsikateri drugi činitelji nas izkoriščajo in nas tepejo z bičem, dovoljeno nam je edino še, da pripravljamo z veliko težavo in trudom vsakdanji kruh in da plačamo nam naložene davke. Z veseljem smo pozdravili, da je narodna stranka sprejela kmetijstvo kot eno glavnih točk v svoj program; na široki podlagi se hočemo organizirati v narodni stranki in vstrajno ter resno delati za naš napredek. Kmetje-rojaki, stopite v naše vrste, da se združimo, v slogi bo moč, v moči bo zmaga!

Griže. Z veseljem so vsi razumni krogi našega prebivalstva pozdravljali ustanovitev narodne stranke za Štajersko in navdušeno smo vsi pripravljali podpirati našo novo stranko, katera je na svojo zastavo zapisala „Delo za gospodarski in duševni napredek našega ljudstva!“

Tukaj bivamo v ogromni večini kmetje in rudarji, kateri trpimo vsi pod težkim bremenom našega stanu in še hujše pod nekim drugim nam sedaj že neznosnim jarmom. Pa tudi mi nečemo vedno trpiti ostati, tudi mi upamo na boljšo prihodnost, tudi mi hrepenimo po svobodi in napredku in se hočemo znebiti vsakega dosedajnega tlačenja in izmозgavanja našega stanu. V narodni stranki, katera hoče pošteno in resno delovati za pravi napredek vseh slojev in stanov našega ljudstva, pozdravljamo novo za našo drago domovino izhajajoče milo solnce, čegar topli žarki nas budijo k novemu, živemu, neumnemu delu za blagor naše domovine. Živela narodna stranka!

Iz Šmihela nad Mozirjem. Z ozirom na našo zadnje vprašanje „Ali je res?“ smo dobili od našega somišljenika obvestilo, da se omenjena zadeva ni zgodila. To kot list, ki ljubi resnico nad vse,

pribijamo. Pač pa je resnica, da je šmihelski župnik dne 9. t. m. na koncu svoje pridige pozival farane, naj vračajo liste, ki prihajajo brezplačno. Pri tem je omenjal tudi „Narodni List“. Tudi to pribijemo resnici na ljubo.

Šoštanj. Podružnica čebelarkega društva zboruje v nedeljo, dne 23. t. m. ob 2. uri popoldne v VI. razredu ljudske šole v Šoštanju. Na dnevnem redu je poročilo tajnikovo in blagajnikovo za pretečeno dobo, volitev novega odbora, pobiranje udnine za prihodnje leto, poročilo o čebelarški razstavi v Ljubnem ter poučno predavanje. Vsled prijetne zveze vlakov je možna vdeležba od obeh strani. Na mnogobrojen obisk vabi odbor.

Mladi postopač. Te dni so ujeli v Šoštanju premetenega ptička ter ga utaknili v varno zarazetje. Imenuje se Anton Kresnik, star kakih 15 let. Lovil je po trgu in izven trga perutnino vsake vrste in če mu je ugajalo, zlezel je tudi v kurnik ter si odbral, kar je spoznal z večjim očesom za posebno primerno. Potem pa se je predrznil kar pri sosedu žival ponuditi v nakup. Tako je počenjal z večjo ali manjšo srečo že več kot dve leti. V zadnjem času pa si je otvoril sezono za putke, katerih je lepo število polovil in zopet prodal. Da je tako rano začel, je pač čudno, vendar umevno, ako se pomisli, da je komaj 2—3 leta zanikrno pohajal šolo, potem pa se istej popolnoma odtegnil na ta način, da je služboval za pastirja, pa svoje gospodarje menjaval od časa do časa, kakor hitro so ga zasledile šolske oblasti. Seveda sta ga v tem početju podpirala roditelja. Jima je sedaj sad njihove vzgoje jasen? — Takih mladih postopačev je žalibog v našem trgu več. Kaj hoče pa občina z njimi? Bodo li kedaj dobri, zvesti in pridni delavci ter koristni udje človeške družbe? Zelo dvomimo! V svojej mladosti bodejo nevarni postopači, ki živijo na stroške brezskrbnih občanov in preživili se bodo na državne stroške v jetnicah; na stara leta pa bodejo v nadlogo in skrb občine, ter takorekoč kradli težko prislužene novce davkoplačevalcem. Svetujemo torej, da občina že sedaj poseže s krepko roko vmes, in prepričani smo, da bode s tem sama sebi največ koristila.

Sv. Juri ob juž. železnici. Zadeva slovenske kmetijske šole je v teku. Deželna vlada je naročila g. dr. Ipavcu, naj prikupi še nekaj parcel zemlje od raznih posestnikov. Toda čuditi se moramo naravnost: Leta in leta sem je skušala dežela čimnabolj zavlačevati zadevo slovenske kmetijske šole, ki je že davno nujno potrebna, sedaj pa, ko je dežela na odločno zahtevo slovenskega ljudstva morala odnehati in morala začeti delati na ustanovitev, sedaj pa stavijo nekateri posestniki pri nakupovanju takšne pogoje, da jih vlada seveda ne bo hotela izpolniti in se bo stvar zopet zavlekla, kar bo deželnemu odboru seveda jako ljubo. Vendar upamo, da bodo naši vrli napredni šentjurski kmetje spoznali dalekosežno važnost kmetijske šole, ki jim bo tako blizu, da bodo spoznali velike koristi, ki jih bodo imeli, ker bodo na eni strani njihovi sinovi lahko skoro brez stroškov se učili na šoli kmetijstva, na drugi strani pa bodo imeli v neposredni bližini uzorno kmetijo vsak trenutek na ogled. Kolike važnosti bo to za kmetijski napredek v šentjurskem okolišu, o tem se bodo naši kmetovalci hitro prepričali, kakor hitro bode kmetijska šola začela delovati. Naši vrli napredni kmetje pa bodo tudi spoznali, kako neizmerno koristijo vsemu slovenskemu kmečkemu stanu na Štajerskem, če kmetijsko šolo omogočijo, ker bodo potem sinovi štajerskih slovenskih kmetov lahko z veliko manjšimi stroški, nego dosedaj, obiskovali slovensko kmetijsko šolo. Želimo kot naprednjaki, da v spoznanju vsega tega naši vrli kmetovalci ne skušajo na veselje deželnega odbora zavlačevati ustanovitve kmetijske šole in naj stavijo pač primerne, a ne previsoke cene za svoja zemljišča, ki se nameravajo pokupiti za slovensko kmetijsko šolo. Bodimo naprednjaki v vsaki stvari!

Virštanj. Dne 15. t. m. v soboto okoli 9. ure zjutraj, začelo je nagloma goreti v nekem samotno stoječem hramu na Virštanju. V njem je prebivala že dalj časa slaboumna starka in so-

sedje so slutili takoj, da je najbrže sama užgala in bi znala biti še v koči. Prihitei so gasiti, a starke niso našli. Ko je že streha pogorela in se je udrlo ostrešje, izkopali so nesrečnico mrtvo in grozno ožgano izpod žrjavice. Bila je v krmi na podstrešju in tam storila grozno smrt. Pripovedujejo tudi, da bi jo bila baje beda gnala v to, ker ni hotela berečiti.

V Lembergu pri Šmarju je začela poslovati hranilnica in posojilnica, o katere snovanju smo že svoj čas sporočali. Društvo je član celjske „Zadružne Zveze“ in je njen načelnik g. nadučitelj Franc Zidar.

Ogenj v Narapljah. V Narapljah je še lepa stara navada, da sejejo lan, ga terejo, napravijo predivo ter po zimi pridno predejo. Pretekli teden so terice letos zopet trle lan pri pečnici za vasjo. Otroci radi posnemajo odrasle in tako si je par otrok zakurilo v Lorberovi stari klet, da bi tudi lan sušili, kot terilje v pečnici. Ker je bilo v kleti precej suhe koruznice, je bila ta takoj v plamenu in veter je zanesel ogenj na sosedno Vukovo gospodarsko poslopje, ki je pogorelo do tal. Ker so sosedje prihitei ter pridno gasili, omejili so ogenj, sicer bi bila zgorela vsa vas, kot je leta 1869. Vukov ima veliko škodo, ker mu je zgorela vsa krma in vsi letošnji pridelki, ki niso bili zavarovani. Poslopje je bilo sicer zavarovano, a jako nizko. Škode je nad 5.000 K.

Čitalnica v Slovenski Bistrici si je na izvanrednem občnem zboru dne 16. t. mes. izvolila za društveno leto 1907. sledeči odbor: Milan Vršič, predsednik, dr. Urban Lemež, podpredsednik, Anton Špan, blagajnik, Ign. Založnik, tajnik, Mijo Schwarz, knjižničar, A. Pinter, Iv. Grobelšek, odbornika, Krula, Novak in Tramšek, odborniški namestniki.

V Studencih pri Mariboru je umrl dne 13. t. m. zaradi bolezni upokojeni učitelj J. Žnuderl. Bil je jeklen značaj!

V Studencih pri Mariboru postajajo Slovenci zavedni. Čas je že. V občini, ki šteje nad 2000 duš, je samo 7 nemških družin, a tem na ljubo je šestrazredna ljudska šola celo nemška. Mnogo prebivalstva je iz Kranjskega, posebno delavcev, ki pa se pogostoma ponemčujejo. — Tudi je tukaj postavil šulferajn otroški vrtec. Kakšen je ta vrtec? Domačini se sami posmehujejo. Lani je bil skoro popolnoma prazen in iz vseh oken so gledale žalostne nemške oči, odkod še bo prilezel kak slovenski otrok, da bi ne bilo tako strašno prazno v tem vrtcu... Letos so beračili od hiše do hiše za otroke, pa se jim tudi ne godi bolje. Ven z deco iz nemčurskega vrta!

V Mariboru je vinski veletrgovec Emanuel Mayr napovedal konkurz. Ta je v zvezi s Kaiser-evim v Ptuj.

Bralno in pevsko društvo „Maribor“ imelo je dne 22. grudnia t. l. v društvenih prostorih svoj redni občni zbor; udeležilo se ga je precejšnje število društvenih udov. Predsednikom je bil voljen z vzklikom g. Ivan Kejžar, nadalje so bili izvoljeni: za podpredsednika g. Anton Rebolj, za tajnika Franc Pišek, za blagajnika Vilko Weixl, v odbor gg. Marko Stajnik, Franc Pajnhart, Ivan Šošarič, Ivan Tomazič, Josip Ferenc in Edi Rudolf, odborovim namestnikom Alojz Voglar, Franc Resnik in Aleksander Pliberšek, ter računskim pregledovalcem gg. Alojz Bahovec in Josip Boc. Pričakujemo od novega odbora, da se bode potrudil, da izboljša društvene razmere, posebno da se pridobi novih udov iz obrtnih in delavskih slojev. Omenimo le še, da se nam je eden bivši odbornik, ker se ga je v njegovi navzočnosti, menda je slutil, da jih bode moral nekaj zasluženih slišati in se rajši ni udeležil občnega zbora!) pri občnem zboru ostro prijelo, zagrozil, da bode celi odbor oziroma društvo javno v časopisih (seveda v „Slov. Gospodarju“ ali pa v „Südösterreichische Stimmen“) ožigosal in razkrinkal. Mi se te grožnje malo bojimo, ker smo prepričani, da nam tisti „jako delavni“ gospod ne bode dosti škodoval. Svetujemo mu le, naj si prej dobro premisli, ker ima toliko masla na glavi, da mu bomo lahko odgovorili in bi mu bilo morebiti neprijetno, če bi vsled kake nezgode brez službe moral zopet pri „posvetnih“ gospodih pomoči prositi.

Slovanske čitalnice v Mariboru redni občni zbor se vrši dne 22. grudnia 1906. ob 8. zvečer v

društvenih prostorih Narodnega doma: 1. Poročilo predsedniku oz. podpredsedniku, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. volitev odbora, 5. slučajnosti.

Samomor. V Mariboru je skočil v Dravo 27letni zidar Franc Lubi in je utonil.

Izobraževalno delo med slovenskim ljudstvom. Na drugem mestu sporočamo, da so osnovali v Celju visokošolci, ki se jim hoče narodnega dela, odsek „Prosvete“, to je društva, ki snuje po Slovenskem ljudske knjižnice. Tudi visokošolci iz podravske doline so si osnovali enak odsek dne 16. t. m. v Mariboru. Načelnik mu je modroslovec Franc Mravljak. Naprej za pravo izobrazbo ljudstva!

Javni shod Narodne stranke v Rušah se vrši na Štefanovo t. j. 26. dec. pop. ob 2. uri v gostilni g. Antona Novak-a. Kmetje, delavci, obrtniki in uradniki po Dravski dolini! Pridite v obilnem številu, kajti gre se za Vaš blagor!

„Nemško društvo“ za Ptuj in Rogatec je imelo zborovanje dne 15. t. m. Govorili so nemški gospodje o tem, koga bodo pri prihodnjih volitvah poslali v državni zbor za „nemški“ svoj volilni okraj. — Na zborovanju se je udeležil razgovora tudi neki Linhart. Mi hočemo vedeti, ali je to „Štajerčev“ urednik Linhart. Kolikor poznamo razmere, skoro gotovo! In ta fant pravi, da je prijatelj slovenskega kmeta!?

Ptuj. Zadnja številka „Štajerca“ omenja Plojevo zadevo ali tako imenovani „zločin“ poslanca dr. Ploja v takej obliki, ki bi ne smela ostati brez odločnega ugovora. Trdi se da so baje „ptujski prvaški voditelji prosjačili, naj bomo (namreč „Štajerc“) usmiljeni“ (!) Ker pa „Štajerc“ ni „hotel“ „usmiljen“ biti, so baje ti „prvaški voditelji“ zopet prišli k „Štajercu“ in zopet prosjačili, da naj prekliče to, kar je pisal. Tega seveda „Štajerc“ ni hotel storiti. Imen teh voditeljev „Štajerc“ ne imenuje, dasi je izvrsten mojster v osebnih napadih. Ptujski Slovenci morajo zahtevati radi resnice in kontrole, naj „Štajerc“ pove imena tistih „voditeljev“ v Ptuj, ki so v prilog dr. Ploja baje okoli „Štajerca“ prosjačili. Če tega storiti ne more, so njegove trditve neresnične. Če je dr. Ploj v resnici kaj nečastnega storil, mu bode prosjačenje okoli „Štajerčeve“ gospode bore malo malo pomagalo. Če pa ni ničesar nečastnega storil, je tako pisarenje bedasto. Torej z imeni na dan!

Največja občina v Mariborskem okraju je že v slovenskih rokah. V občini Sv. Jakob v Slov. Goricah so vrgli vsemogočnega nemškutarja Gregorja Škofa in mu vzeli župansko mizo in prestolček. Županom so si izvolili g. Antona Šantla, veleposestnika v Spodnjem Šentjakobskem Dolu. Čestitamo vrlemu narodnjaku in tudi občini, ki ima tega moža na čelu. Šentjakobska občina obsega 15 vasi in je štela ob zdnjem ljudskem štetju 2758 duš, je torej v vsem mariborskem okraju največja. Velika radost vlada v vseh slovenskih srcih. — Odsihdob lahko zahaja pokojni župan Grega samo v svojem imenu med mariborske nemškutarje, nikdar več pa ne v imenu šentjakobske občine. Siromak seveda nikdar ni čutil, kako so se mu posmehovali Mariborčani, ko je nastopal in hotel govoriti celo na javnih zborovanjih. Pri Götzu v Mariboru so mu klicali delavci: „Govorite slovenski, saj ne znate nemški.“ Tako je mlatil in kvaril ubogo nemščino, da se je usmilil vsem navzočim. Da, take „Nemce“ imamo med seboj! Dobro jutro, pamet!

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Koroško.

V Borovljah je umrl slovenski puškar Anton Sodija. Pokojnik se ni nikdar sramoval svojega slovenskega pokolenja.

Zaradi samonemških napisov na progi Svetna Vas-Borovlje je v seji državne zbornice dne 17. t. m. stavil vprašanje na ministra za železnice poslanec dr. Ploj.

Kranjsko.

Družba sv. Cirila in Meeoda v Ljubljani ima Vam Slovincem na tisoče pripravljenih razglednic

za božične praznike in za novo 1907 mo leto. Natisnjene so v zlati Pragi ter imajo umetniško vrednost. — Kupujte ob božičnih in novoletnih voščilih to slovensko blago in ne podpirajte z nakupovanjem drugih tistih svojih nasprotnikov, ki Vam žele ubogo malo dobrega bodi si za božiče, bodi si za nova leta. Svoji k svojim!

„Kinč nebeški“. Graščina na Bledu z vsemi posestvi vred se prodaja. Sedanji lastnik Muhr jo je ponudil kranjski deželi za 1.200.000 kron v nakup. Deželni odbor kranjski je že poslal posebno komisijo, da vse pregleda. Upamo potemtakem, da Bled, ta biser slovenske dežele, ne preide v roke kakega zagrizenega tujca.

„Zveza slovenskih odvetnikov v Ljubljani“ je imela dne 16. t. m. svoj občni zbor v Ljubljani. Govorilo se je o mnogih važnih zadevah, posebej tudi o jezikovnih razmerah ter o pristranosti nemških sodnikov pri sodiščih v Mariboru in Ptuj, katere krivične razmere so se primerno ožigosale ter so se sprejeli tozadevno ostri sklepi.

Primorsko.

Pri občinskih volitvah v Buzetu v Istri so zmagali Hrvatje. Dvajset let je bila občina v rokah laške manjšine. Velikanski je bil boj. Celi teden so trajale volitve; hrvaški volilci so celi teden ostali na volišču in prebivali na prostem. Tako zavednih, vztrajnih mož daj bog nam Slovincem.

In še ena zmaga Hrvatov. Pri občinskih volitvah v Pičanu v Istri so zmagali Hrvatje ter si priborili to občino.

LISTEK.

Slike iz vzgoje.

Piše A. P.

3. Dobro naložena glavnica.

(Božična slička).

Zupančič Jože je bil priden delavec, bil je usnjar. Delal je marljivo pri enem in istem mojstru že 12 let. Njegova žena Marjeta je bila isto tako delavna. Imela je doma mnogo dela s svojimi tremi otroci in je še hodila streč k neki gospodi, pomivat posodo in drugo ter je s tem zaslužila mesečno po 7 goldinarjev, kar se je precej poznalo pri njihovih pičlih dohodkih. Imeli so razmeroma lepo stanovanje, dve sobici in kuhinjo in tudi par gredic v vrtu. Stanovali so sicer v predmestju, a stanovanje je bilo lepo prisolnčno. Čeprav bi bili lahko dobili ceneje stanovanje, a mnogo slabše, mokrotno, senčno, kamor solnce le po letu malo pokuka, so raje plačevali par kronic mesečno več za stanovanje, samo da so imeli solnčno in zdravo stanovanje. Zupančič je večkrat dejal: „Raje pijem par vrčkov pive manj, samo da smo zdravi, da se otroci krepko razvijajo.“ Otroci so pa tudi rastli kot konoplje in so bili rdečih lic in zdrave kože. — Nekateri tovariši delavci so po beznicah zapravljali denar, njihove žene pa so se šopirile v lepih oblačilih, a stanovali so po luknjah, v katerih še pes ne bi hotel biti, in otroci so bili blede in bolehave in tudi odrasli se niso počutili nič kaj prav v tistih podzemeljskih mokrotnih luknjah.

Zupančiča sta imela tri otroke. Stanko je star 9 let in je hodil že v tretji razred. Milica je imela 6 let in je tudi že hodila od jeseni v šolo, Vladimir, ali Ladi kakor so ga kratko zvali, je bil ljubljenelec vseh, imel je še le 3 leta. Otroke sta Zupančičeva skrbno odgojevala. Veliko sta se z njim razgovarjala, se z njimi igrala ter bila vsa srečna, ko je njiju vzgojevalno prizadevanje imelo tako lep uspeh. Največji užitek usnjar-skemu delavcu Zupančiču je bil, ko je prišel po večerah utrujen domov, da se je zabaval s svojimi otroci, da jih je učil tega in onega in ko je pričel Stanko v šolo hoditi, je vestno pazil, kako napreduje v šolskih predmetih. Dostikrat sta pisala, brala in računila ob večerih in tudi Marjeta je svojega moža skrbno podpirala pri vzgoji otrok. Ne le stanovanje je bilo snažno, tudi otroci so bili vedno snažni in čedno oblečeni. Čeprav je bila obleka stara, a bila je snažno oprana in skrbno sešita, kar je napravilo najboljši vtis. Otroci so krepko rastli ter bili veselje in ponos starišev.

Dostikrat sta Zupančiča stopila v šolo h gospodu učitelju, da sta povprašala, kako se Stanko kaj uči. Povprašala sta pa tudi dostikrat za svet, kako je vzgojevati otroke ter kako jih pripravljati za pouk. Gospod učitelj je bil njunih obiskov kaj vesel, ker je videl, da jima vzgoja otrok ni deveta briga ter jima je z radostnim srcem dajal potrebnih naukov, kako je treba otroke navajati k redu in ubogljivosti, kako postopati, da bodo otroci črvsti in delavni, kako jih pripravljati na šolski obisk, kako jim pri učenju pomagati itd. Skrbno sta upoštevala učiteljevo navodilo ter se vedno ravnala po njih, posebno ko sta videla, kako lepe uspehe sta tem potem dosegla pri vzgoji otrok.

Stanka sta bila naučila šteti do sto in brati celo malo abecedo, še predno je začel hoditi v šolo. Ko je potem gospod učitelj to grajal, kot nepravilno, tega pri Milici nista več storila. Ako se otroci naučijo že prej doma brati, jih v šoli učenje abecede ne zanima več in navadijo se raztresenosti, ker vedno na kaj drugega mislijo, med tem ko se drugi to učijo, kar oni že znajo. Šteti, zlobudrati števila 1, 2, 3 itd. se otroci res naučijo doma, prej ko začnejo hoditi v šolo, a pojmov 1, 2, 3 itd. navadno nimajo, to je ne vejo koliko je to 1, in koliko je to 2, in koliko je to 3 itd. Če daš takemu otroku 3 krajcarje, ne bo vedel, koliko jih je, čeprav ve mogoče do 10 ali že delj šteti, to je zlobudrati. — Mali otroci bi se naj doma naučili to, da bi vedeli, koliko je to 1, in koliko je 2 itd. mogoče celo do 10. Tako znanje je kaj vredno.

Te nasvete je Zupančičevka dobro uporabila. Milice ni naučila že prej brati, pač pa jo je skrbno učila pojmovati števila in sicer tako le: šteli sta prste, drve, krompirje in druge reči najprej samo do pet. Dostikrat je mati velela Milici, naj ji prinese dve drvi in morala je prnesti baš dve drvi, ne eno več, ne eno manj. Ako je prinesla preveč ali premalo, ji je pokazala koliko je to dve drvi, in zopet je morala Milica iti po dve drvi. Ko je mama krompir lupila, morala ji je Milica davati po dva krompirja, drugikrat sta šteli, koliko rok, nog, oči ima Milica, koliko Stanko, koliko mama. Tako si je Milica pridobila pojem 2, vedela je natanko koliko je to dve. Potem sta vadile 3. Če je materi zmanjkalo drv v kuhinji in je šla po nje v drvarnico, šla je tudi Milica zraven ter si naložila tri drve; ko je mama mizo pokrivala, morala ji je Milica dati najprej tri žlice iz žličnjaka in potem še dve itd. V vsakdanjem življenju je toliko prilik, da skrbna mati najde stotero reči in načinov, kako naj otroke uči. Tako se je Milica igranje naučila, da je vedela ne le šteti do 10, temveč da je tudi vedela, koliko je to 3, 6, ali 9 i. dr. Tudi Stanka sta tako učila in zdaj že celo Ladeka. Da, čeprav je bil Ladi še le tri leta star, znal je že šteti do tri, včasih celo do pet, a to je bilo le včasih, ker dostikrat je 4 in 5 zamenjal ter narobe povedal, a koliko je to: 1 prst ali 1 krajcar ali 1 drvo ali 1 roka itd., koliko sta 2 roki, 2 krajcarja, 2 žemlji, 2 žlici itd., koliko je to: 3 prsti, 3 jabolka, 3 orehi, 3 sladkorčki itd., to je dobro vedel.

Otroci navadno hočejo vse vedeti in toliko in toliko povprašujejo za vsako božjo reč, da jim odrasli komaj utegne odgovarjati. Gospod učitelj je Zupančičema bil svetoval, naj bi le odgovarjala na otročja vprašanja ter se z otroci razgovarjala o vsaki reči temeljito, da bodo otroci o vsaki reči ne le kaj vedeli, temveč dosti vedeli, tako bodo dobili čiste misli, to je prave pojme, in to pamet bistri. Bistra pamet, pošteno srce in pridne roke so pa več vredne ko zlate gore! Koliko je mestnih ljudi, ki ne poznajo niti najnavadnejših rastlin in živali, ki ne vedo, kako se to in ono prideluje itd. in koliko je kmečkih ljudi, ki zijajo na vse strani, ko pridejo v mesto ter gledajo to in ono kot kako coprnijo itd., ker jih nikdo ni nikdar prav poučil.

Če se z otroci razgovarjamo jih ne navadimo le bistro misliti, temveč vadimo tudi njih jezikovno spretnost. Koliko je pač v vsakdanjem življenju vredno, če ve kdo v vsakej zadevi pravi odgovor takoj prav povedati. Pozneje čez eno aro ali še le čez eden dan marsikateremu pade v

glavo: vidiš, takole bi bil povedal in se odrezal ali — prepozno je.

Toda spis bi postal preobširen, če bi hotel vse povedati, kako sta Zupančiča vzgojevala svoje otroke. (Konec prihodnjič.)

Narodna pesem.

1.	4.
Dekle se spouneš ti	Studenček tih teko je.
Tiste mile noči.	Ko sem zamjerkau te.
Ko sma per mesenci	Veter je tih pihlau.
Oblubla zvestoba si?	Ko sem per tjebi stau.
2.	5.
Jasno je blo nebo,	Milo si jokala.
Zvezde miglale so,	Mene objemala.
Tvoje mило oko	Na mojih prsih slonela
Mene je gledalo,	Glavica si ti.
3.	6.
Tak je bju tvoj obraz.	Vsaka kapla krvi
Kakor nedoužni čas,	V žilah se mi strdi.
Ljep kakor rožice,	Ko spouneem, kako je blo prej
Čist kakor sončice,	Ti ljubiš pa — drugja zdej.
7.	
Zato se ne bom kregau.	
Zato se ne bom mašvau.	
Sam Bog ti nej odpusti,	
Kar moje srce trpi.	

V Št. Pavlu v Savinski dolini zapisal Zvonimir.

Razne novosti.

Slovansko trgovsko društvo na Dunaju je osnovano. S tem je ustvarjeno središče vseh slovanskih trgovcev v Avstriji. Društvo posreduje med trgovci in veleobrtniki, daje nasvete in razsoja v trgovskih zadevah in veleobrtnih (industrijalnih). Svoje prostore ima društvo na Dunaju v X. okraju v Waldgasse št. 16. Vsak redni član plača 2 kroni vpisnine in 60 vin. mesečnine.

Koliko pojejo ljudje na Dunaju? V enem letu se porabi na Dunaju za hrano: 72 milijonov kilogramov govedine, 11 in pol milijona kilogramov teletine, 37 tisoč kilogramov svinjetine. Poleg tega 14 tisoč srn, pol milijona zajcev, četrť milijona jerebic, poldrugi milijon gosk in rac, pol milijona kilogramov rib in poldrugi milijon rakov. — Dunaj ima blizu dva milijona prebivalcev.

Višje in nižje duhovništvo na Češkem. V čeških pokrajinah je mnogo nižjega duhovništva, katero iskreno želi, naj bi se cerkev prilagodila meram časa, da se tako premosti prepad med vero in svetom. Ti duhovniki imajo svoje društvo „Moderna (t. j. novodobna) misel“ in izdajajo svoj časopis „Beli prapor“. Višje duhovništvo, t. j. škofje pa so hudi nasprotniki temu gibanju in so zato prepovedali časopis z grožnjo, da kdor ga čita, bo odpuščen. A nižje duhovništvo je izjavilo, da se ne da zastrašiti v svojem plemenitem stremljenju.

Redka poštenost. Ko je bil dne 6. novembra t. l. republikanski kandidat E. M. Pollard v državi Lincoln v Severni Ameriki zopet izvoljen za drž. poslanca (kongresmana), vrnil je državi 1900 dolarjev in vposlal v Washington to svoto z opombo, da je toliko več prejel, kot je zaslužil, ker da ni bil navzoč pri vseh zasedanjih državnega zbora. Koliko bi na tak način avstrijski poslanci prihranili državi!!

Poljaki na Pruskem. Dne 16. t. m. so imeli Poljaki velik ljudski shod v Poznanju, na katerem shodu se je govorilo o nasilstvih Pruske vlade proti Poljakom, osobito o njenem postopanju nasproti poljski deci. Z nepopisnim ogorčenjem so se sprejeli sklepi zoper tako divjaško postopanje.

„Šolska Matica“ je za Čehe to, kar je za nas družba sv. Cirila in Metoda, to je, ima nalogo, ustanavljati šole za češko deco tam, kjer je dovolj čeških otrok, a vlada noče dati šol. Letos je v šolah, ki jih je ustanovila „Šolska Matica“, 12.045 otrok. Nad 10.000 jih je vsako leto. Koliko otrok se reši na ta način ponemčevanju!!

Dvojni umor in samomor. V Graslicu na Češkem je 19letni Riedel umoril ljubico svojega očeta, njunega poldrugo leto starega otroka, zažgal hišo in se nato sam obesil.

Visok sneg. V gorah na Tirolskem imajo že nad dva metra visok sneg.

Zaradi lepote je izgubila službo učiteljica Genovefa Gaw v državi Indiana v Ameriki. Dekle je tako lepo, da se vsak v njo zaljubi. To so smatrale visoke šolske oblasti za povod, da so ji odpovedale službo. Starši šolarjev pa so se zavzeli za njo.

Zlata Praga, glavno mesto češke dežele, ima 539.360 prebivalcev, torej nad pol milijona duš. Od leta 1900, torej v šestih letih, je prirastlo 64.359 duš.

O jetiki je sestavil profesor Jaks v Pragi sledeče stavke: 1. Jetika je ozdravljiva. 2. Poljubovanje in kašljanje v obraz je nevarno. 3. Ne pljuvaj na tla! 4. Snaži svoje stanovanje! 5. Ne trpi prahu v njem! 6. Odpovej se alkoholu! 7. Vtrjuj si telo! 8. Vživaj točno hrano! 9. Najboljši zdravili proti jetiki sta zrak in svetloba. 10. Jetika je prokletstvo nezdravih stanovanj.

Kmetje izdajajo in urejujejo kmetški list. V vasi Tlušču na Poljskem so sklenili kmetje izdajati svoj list. Urednik lista je kmet Jan Kjelak, 19 drugih kmetov pa mu pomaga. List se zove „Setva“ in je jako lep. Marsikateri razumnik bi ne spisal tako lepih člankov. Vsako drugo nedeljo imajo kmetje posvetovanje, da prerešetajo vsebino lista. Med drugim pravijo v listu: Naš program se da kratko povedati z besedami: s prosveto, blagostanjem in edinostjo k narodni moči.

Slovaki na Ogrskem. Že večkrat smo povdarjali, kako divjaško nastopa madžarska vlada proti nemadžarskim narodnostim na Ogrskem. Kdor se poteguje za pravice svojega naroda, ta ja pri vladi puntar, s katerim se postopa kakor z navadnimi hudodelci. Posebno bridko občutijo madžarsko nasilstvo Slovaki. Tako so nedavno obsodili v Ružomberku na Slovaškem župnika Hlinka in dr. Šlobarja v ječo, češ, da sta rovala proti ogrski državi. V resnici pa nista storila nič drugega, nego rotala Slovake, naj se potegujejo za svoje narodne pravice in naj nikdar ne postanejo nezvesti svojemu narodu. V tajni razpravi, h kateri nihče ni imel pristopa, so obsodili Hlinko na 2 leti ječe in 1500 K globe in dr. Šlobarja na eno leto ječe in 900 K globe. Da se je vršila razprava tajno, dovolj jasno označuje, kako so si bili madžarski sodniki svesti svoje „pravičnosti“. Kljub velikanskemu nasilju je slovaško prebivalstvo vendar ostalo mirno. Kako mirno vest, so imeli madžarski sodniki, kaže dejstvo, da so vsakega sodnika spremljali na dom vedno dva do trije orožniki.

Ljuba mlada mati!

Menda ni matere na svetu, katera se ne bi veselila, če začne svojega prvega otroka kričati. Tudi ti, dragi mi, si v tem trenutku pozabila vse prejšnje težave in bolečine in prašaš, kakor vsaka: „Ali je fant ali dekle?“ Bodi si eno ali drugo, Tvoja kri je, Tvojo ljubezen ima od prvega trenutka, pa tudi Tvojo skrb. Kajti s prvim svojim krikom Ti ne pove samo: „Živ sem“, ampak tudi: „Prej mi je bilo tako toplo, sedaj me pa zebe“. Torej že v svoji težki uri moraš zanj skrbeti in ga odeti.

Da Ti bode skrb lažja, naj otroka s Teboj pestujem prve mesce. Nesnažen je Tvoj ljubček, in treba ga kopati. Snažno, toplo vodo rabi, če imaš toplomer v hiši, meri vodo, naj ima 28 stopinj Reaumira. Rahlo obriši nesnago, potem osuši otroka in ga zavij! Prej pa ne pozabi na popek. Tega moraš suhega s suho, snažno platneno cunjo posebej pokriti in ga s povojem okoli trupla privezati. To storiš po vsaki kopeli tri tedne vsak dan, dokler popek trdo ne zarase. Če bi se pa okoli njega začelo gnojiti in morda celo smrdeti, potem pa pošlji nemudoma otroka k zdravniku ali ga pokliči na dom! Najnevarnejše rane za otroka so na popku.

Predno pa začneva Tvojega mladega državljana pestovati, moram Te opozoriti še na drugo nevarno bolezen otroka v prvih dneh, zaradi katere je treba otroka tudi kar k zdravniku poslati ali ga poklicati. Ta nevarnost, katero samo tvoje skrbne oči zapazijo, se pokaže v tem, da zatečejo otroku trepalnice, da se koža na njih porudeči in da se prikaže iz trepalnic debel gnoj. To je močno

vnetje notrajne očesne kože, katero vnetje je tudi nalezljivo. Trinajst odstotkov vseh slepcev je oslepel vsled te bolezni. Ti vidiš v svetlih, plavih očeh svojega ljubljence nebeški raj, če pa še veš, da bode bržkone oslepel, ako mu pravočasno ne preskrbiš zdravniške pomoči, pa bodeš kot pametna mati svojega moža hitro poslala k zdravniku, kateri mu bode kar v začetku prav lahko pomagal.

Pa Tvoj otrok je zdrav. Oblečeva mu srajco, katera naj bode brez gumbov, le s traki zavezana, zavijeva ga potem v suho, na tri ogle zloženo plenico, položiva srednji vogel med nogami od hrbta na trebuh; povijeva ga še v debel flanel in še, da si postelje ne onesnaži, v tenek kančuk, kateri naj bode le nekaj širji kakor hrbet. To vse preveži okoli prs in trebuha. In tu pridem kar v navzkrižje s Tvojimi starejšimi prijatelji. Te Ti bodo svetovale, da moraš še nožice trdo poviti, jaz Ti pa svetujem, pusti nožice proste, saj vidiš, s kakšnim veseljem mali siromak brca in binca, kadar ga previješ. Pomisli, kako neprijetno bi bilo Tebi, če bi morala spati s povezanimi nogami. Naj se otrok giblje, gotovo se bodejo tako njegove nožice bolj okrepile, kakor če jih celi dan ne more ganiti. Ne boj se, da bi nožice ravne ne ostale, kajti vzrok krivih nog je čisto drugi: o tem še govoriva, ko bo otrok stareji. Da se ne prehladi, daj ljubčka v širok, platnen žakelj, katerega mu pod pazduho prevežeš, in ga z lahko odejo pokrij. Hvaležen za Tvojo skrb bode zaspal in tudi Ti išči v spanju moči za svoj utrjeni život.

Črez nekaj ur Te zopet zbudi z glasnim krikom. Že spet mu nekaj ni prav. Ali je moker, ali lačen, ali bolan? Zadnjega ga Bog varuj, mokroto in glad mu pa odpravi. Nesnažne plenice pa je treba izkuhati, ne samo oprati, kajti ravno pri otroku mora prvo pravilo biti: snažnost in še enkrat snažnost. Kar mu daš, ljuba mati, daj mu snažno, hrano in obleko. O joj, sedaj pa moram kar nekaj omeniti in grajati, kar Ti je morda drago iz Tvojih otroških let; to je ljubi „Cuc“. V očeh zdravnika menda ni nevarnejše reči kakor „Cuc“; za to imamo ne sto, ampak milijon dokazov. Nobena reč ni toliko otrok spravila v nebesa, kakor „cuc“. Sam na sebi ni strup, ima pa za otroka vedno dovolj strupa. Le glej, kako se z njim ravna! Če pade na tla, je že snažna ženska, ki ga s svojim vsakdanjim, tedaj nikakor ne snažnim predpasnikom ali robcem obriše, in ga potem, da bi ne bil suh, v svoja usta utakne, nato šele v otrokova. Ali bi Ti lizala svoj predpasnik in robec? Ali bi se veselila, če bi videla otroka človeške pljunke jesti? Grdo je to in studi se človeku, če kaj takega vidi. Pa prašam Te, ali nisi stokrat videla takega postopanja in vendar si pri tem nisi ničesar hudega mislila. Navadno se pa „cuc“ pobere in neobrisa da otroku. Prejšnji dan je pa ravno tam na tla pljunil nekdo, ki je na jetiki bolan; tako daš s cucom otroku bolezen v usta; če je dotičnik morda le influenco, le nahod imel, otrok ti lahko zboli na teh za njega nikakor ne lahkkih boleznih. V Tvoji hiši, če Ti je sploh kaj za zdravje Tvojih, naj bode v vsaki sobi saj eden pljuvalnik, Ti pa zahtevaj, da ne sme nobeden na tla pljuvati; če to pri očetu svojega otroka dosežeš, se bodejo tudi posli vdali. Pljuvalnik Te stane le za novce žrebljev, če imaš deske, žaganje in peska dovolj doma. Če je vsebina nesnažna, jo vrzi v ogenj ali na gnojišče.

Pa da zopet preidem na „cuc“; on je le slaba razvada otroka, kakor tudi zibanje, da ga pomiriš. Če suh, sit in zdrav otrok kriči, naj kriči nekaj časa, te pravice mu ne moreš odrekati, potem zaspí in črez nekaj dni se privadi na red. Da dobi in zahteva redno svojo hrano, je naravno, kajti rasti hoče in se okrepiti. Prve tri do pet dni le malo zahteva, večjidel spi. Do tretjega tedna pa mnogokrat pije, pa le malo; nastavi ga vsako drugo uro. Od tretjega tedna naprej do približno četrtega mesca se pa do sitega napije ter je dovolj in za otroka le zdravo, če ga le vsako tretjo uro nadojiš po dnevi in enkrat po noči. Koliko otrok zboli posebno poleti, koliko jih tudi umre le zaradi tega, ker so jim matere, če so se le malo oglasili, vsakikrat piti dajale. Želodec otroku se mora ravno tako spočiti, kakor

vsak drugi del telesa; ako odrasli človek vsled požrešnosti zboli in umre, ga gotovo ne bodeš pomilovala, ampak rekla: ga ni škoda, saj je le žrl. Zakaj pa hočeš sama otroku nakloniti s preobilno hrano smrt? To Ti pa obljubim; če boš me ubogala, ne le Ti sama ne bodeš nikdar sužnja Svojega otroka, on pa, navajen na red, se bode okrepil, da bodeš veselje imela z njim. Red zahteva vsakdo in vse v življenju, tudi otrok.

Kopati je otroka dobro vsak dan, tudi glavo, da se na njej ne napravijo kraste, ki niso nikdar zdrave.

„Kaj pa s sprehodom?“ me vprašaš. Prve tri tedne naj ostane otrok ne v popolnoma temni, pa tudi ne v presvetli sobi; luč dela bolečine otrokovim očem. Po tem času mu pa poleti posteljco ali voziček postavi na prosto. Če je enkrat navajen na zrak, ga smeš tudi v prihodnji zimi v hudem mrazu za kratek čas nesti na zrak, seveda dobro oblečenega. Če si ga pa po zimi rodila, pusti ga najmanj tri mesce, in če je zrak oster, še dalje v sobi.

Čudila se bodeš, da zibelke nič ne omenim. Tega ne storim, ker jo smatram za nepotrebno. Zdrav otrok, ki ni razvajen, je ne potrebuje, kakor se tudi Ti ne bi dobro počutila, če bi Te kdo cele ure zibal. Bolnega pa tudi v zibelki ne spraviš v zdravo spanje, k večjemu, da ga kakor s strupom vsled pretresenja možgan omamiš. Tega pa vendar ne boš hotela! Otrok naj leži mirno v svojem ležišču in se bode, če ni razvajen, dobro in gotovo boljše počutil, nego če ga ziblješ.

Naj konečno še nekaj nezdravega omenim, to je poljubovanje na usta. Imam svoje mlade nečake pravi rad, pa že deset let nisem nobenega na usta poljubil, temveč le na čelo. Saj ve vsak, da je poljub od človeka, kateri trpi n. pr. na nahodu, nalezljiv. Nahod pa je za otroka, kakor sem že rekel, vsekakor nevarna bolezen, ker lahko dobi od njega bronhialni katar in celo pljučnico. Isto velja o nevarnosti od influence, jetike, blekov, škrlatice, koz in ošpic. Našteti bi mogel še mnogo drugih, ne tako znanih, pa ravnotako nevarnih bolezni, katere se lahko prenesejo s poljubovanjem. Toraj, draga mati, poljubuj otroka le na čelo ali na lice, prepoveduj pa tudi drugim poljubovanje na usta!

Toliko za danes! Kličem Ti pa, draga mi mati, na svidenje! Ne jezi se, če sem se kregal na stare, pa nevarne navade v otroški vzgoji; kot zdravnik sem Ti hotel in moral le nekaj dobrega svetovati, če Ti tudi marsikaj morda ni ugajalo. Če me boš ubogala, bode le Tebi in otroku v korist.

Trgovina med Čehi in Slovenci.

Prijatelj iz Prage nam sporoča sledeče zanimive misli:

Več let sem opazoval razmere tukaj v Pragi ter prišel do prepričanja, da gremo mi vsi Slovani v Avstriji v gospodarskem oziru po zelo krivih potih, — namreč naši pravniki. Na trgovski šoli med Židi so se mi počasi začele odpirati oči; tam je bilo med trgovskimi akademiki 10 pravnikov in ti vsi so se posvetili trgovini. Čehi sami imajo ogromno nadštevilo visokošolskega razumnštva in niti enega češkega pravnika ne poznam, ki bi se bil posvetil trgovini. Radi tega je n. pr. na pražki borzi zastopan le židovski in nemški živelj, ker je pač pač bolj izobražen nego češki. Potoval sem letos nalašč dva meseca po Češkem ter se prepričal, da je žitna, sploh vsa večja trgovina v čisto čeških mestih le v židovskih rokah. In zopet na drugi strani sem zasledoval naš slovenski trgovski razvoj. Ni-li pri nas tudi tako, le da imajo v rokah trgovino mesto Židov Nemci, ki nas še bolj tlačijo nego Čehi Židi. O pravu imam pa ta nazor, da pridemo v par letih ravno tja kakor Čehi: mesta v državni službi bodo kmalu zasedena, odvetništvo smatram — seveda je to moj osebni nazor — za nekaj negativnega, v tožbah našega kmeta vidim najnevarnejšega njegovega sovražnika; in odvetnik ima vedno največjo korist, čim več tožb ima. Mislim, da mi ni treba več o tem pisati. In s takim orožjem se mi boriti ne moremo in ne smemo.

Zakaj se kmet ne briga za volitve?

Večini naših kmetov so volitve nekaj nadežnega. Idi k kmetu, govori z njim o raznih stvareh, rad in prijazno se bo s teboj pomenkoval, komaj pa prideš na volitve, se mu zmračí čelo in nevoljen zamahne z roko. Zakaj? Dasi-ravno volitve na kmetih niti senca niso proti volitvam v mestih in večjih krajih, vendar spravijo kmeta z vsakdanjega tira. Navadno se borita med seboj dve stranki, vsaka si prizadeva dobiti privržence, druga drugo psuje in zmerja, tako da nastanejo med vaščani hude zamere in včasih celo tožbe. Naš kmet nima tega rad, nobenemu se noče zameriti, in kadar pride dan volitve, se rajši skrije.

Glavni vzrok pa, da se ne briga za volitve, je ta, da ne razume njih pomena. „E, bodo že brez mene opravili, saj je vse eno, ali je voljen Pater ali Pavel“, tako se ti bo odrezal kmet, ki še zmirom misli, da bi bilo najboljšo, ko bi cesar sam dajal postave.

Za to je ni težje naloge, kakor kmetu dopovedati, kakšen pomen imajo volitve v občinski odbor, za deželni in državni zbor itd. Le takrat bo rad in pogumno šel na volišče, kadar bo vedel, za kaj se gre in bo prepričan, da je tudi njegov glas veliko vreden. Baanje časnikov tu veliko pomaga, še več pa pametna beseda od spoštovane osebe. Opozarjamo pa, da bodi tudi volilni boj vseskozi pošten, ogibljimo se psovanja, obrekovanja, rajši pončujmo!

Čebelarjem.

Kako važna panoga kmetijstva je čebelarstvo, razvidi se iz objav v raznih listih, kjer se poroča, da ima naša država iz te stroke v enem letu že milijone kron dohodkov. Stari čebelarji trdijo, da gre s čebelami nazaj in to vsaj navidezno po pravici. Čebele namreč nimajo več na razpolago obletavati kakor nekdanj obširnih planjav, po katerih se je cedil med v pravem pomenu besede. Vsa ta obilna paša se je v teku časa zelo skrčila vsled splošnega napredka kmetijstva. Tačas so bili za čebelarstvo pravi zlati časi in čebelar je brez posebnega truda vzdrževal kar po 100 in več panjev, ki so mu v ugodnih letih donašali lepih dohodkov.

Ko narava ni več mogla čebelam nuditi pogrnjene mize, in so vsled tega iste zahtevale več negovanja, katerega pa jim čebelar, svest si prejšnjih uspehov, ali iz nevednosti ali iz nepoznanja čebelne naravi ni privoščil, pokazali so se kmalu nasledki. Neuspehi so se množili, vzimljenci so zadremali smrtno spanje, in čebelarjevo oko se je spomladi s strahom oziralo v prazne dupline, v katerih je ugasnilo vse njegovo upanje. Čebelnjak za čebelnjakom se je praznil in novim rodom pričal s svojimi praznimi, razpokanimi škatljami o nekdanjem vrvenju in živahnem rojenju ljubkih živalic.

V tem stanju je bilo in bi še bilo naše čebelarstvo, da se niso vzdramili večji možje, ki so z besedo in vzgledom stvar obrnili na bolje. Ker vsak stan pride po organizaciji do napredka, so imenovani činitelji poklicali pred tremi leti „Slovensko čebelarsko društvo za Spodnje Štajersko“ v življenje. Vsled delavnosti osrednjega odbora je to društvo v tej kratki dobi toliko raslo in napredovalo, da šteje sedaj že lepo število podružnic, katere vsaka v svojem delokrogu delujejo za procvit in razvitek čebelarstva. Hočemo-li napredovati, potem moramo vztrajati v pričeti delavnosti. V prihodnjem letu priredimo še več predavanj, kot v pretečenem! Združujmo se, vabimo k pristopu nove ude, navdušujmo jih za panje s premakljivim satovjem, razkazujmo jim pri čebelnjaku sestavo in ravnanje te vrste panjev! Bodimo uverjeni, da nikdo več ne odpade, ko se privadi premakljivemu satovju! Predavanja in sestanke pa poprej objavljajmo v „Slov. čebelarju“ in tudi drugih listih, da bode obisk številnejši!

Koliko se doseže v društvu, kaže nam nemško osred. čebelarsko društvo s sedežem na Du-

naju, ki šteje 10.000 udov, in ki je priredilo letos sijajno razstavo v Ljubnem. Zastopani so kajpada bili tudi Slovenci, ki so bili častno odlikovani za svoje čebele, pridelke in iznajdbe. Za časa Marije Terezije učil je te Nemce kranjski Slovenec Janša čebele „pasti“, sedaj pa se bi lahko mi od njih učili.

Končno omenjam še letošnji občni zbor „Slovenskega čebel. društva“ v Celju, dne 29. t. m. v „Narodnem domu“. Na tem zborovanju se bode brezdvomno očitela smer prihodnjemu delu. Vendar bi predlagal v pretres, bi-li ne bilo dobro, da bi se začelo sestavljati letno statistiko članov, vzimljenih in prezimljenih panjev, rojev ter pridelkov medu in voska, kar bi nam samim dobro služilo v pregled napredka. Naj se izdajo v ta namen pripravne tiskovine! Nadalje ne pozabimo nasveta, da hočemo v doglednem času prirediti (slovensko čebelarstvo) razstavo v Ljubljani ali pa kje drugje v sredini naše domovine!

V ta namen manjka nam še steklenic in etiket s slovenskim tiskom, katere naj založi osrednje čebelarstvo, ter jih za primerno ceno razpečava samo svojim članom.

Povodnja perutnina

daje več dobička kakor kokoši. Race imajo to lastnost, da zelo hitro rastejo, da žro vsakovrstno krmo, ki je cenejša kakor za kure. Če imajo v bližini vodo, večje mlake, potok, ribnik, si tam najdejo same toliko hrane, da se že od te precej odebelijo. Raca ima tudi posebno okusno meso. Gos si tudi sama poišče veliki del hrane, daje dobro meso in povrh mnogo dragega perja (puh). Zatorej bi morali po tistih krajih, kjer so pogoji za to, (v prvi vrsti voda), v večji meri gojiti to vrsto perutnine. Marsikje se da na kakem močvirnem mestu, kjer prostor malo vrže, izkopati mali ribnik, ki lahko hrani z žabami, črvi in drugimi povodnjimi žuželkami mnogo povodnje perutnine. Znano je, da imajo na Češkem v vsaki vasi nekaj občinski ribnik za gosi. Meso ostane doma, znano češko gosje perje pa gre po celem svetu, kar jim prinese marsikateri postranski golinar. Posnemanja vredno!

Gospodarski paberki.

Čebele po zimi. Čebele počivajo. Umen čebelar prezimuje le take panje, ki so močni in imajo mnogo strdi, kajti pitanje čebel je nevarno, ker se pojavi vsled njega mnogokrat driska. Pita se čebele, če nimajo dovolj hrane, meseca prosinca, svečana in tudi še sušca. Za pitanje se raztopi kandis-sladkor ali strd v mlačni vodi ter se v lesenih koritcih vtakne skozi izhod v panj. Ob gorkih zimskih dneh, ko je jug in solnce zagrelo zrak na 9 in 10° C, čebelar okoli poldne izpusti čebele na prosto, da se izčistijo. Drugače pa je najbolje, če čebel ne motimo v počitku ter jih pustimo popolnoma v miru. Panji naj bodo primerno topli in temni. Če solnce v mrzlih, zimskih dneh sije dalj časa na izhod v panju, se čebelice vzdramijo in začno siliti iz panja. Na prostem otrpnejo in zmrznejo. Da solnce ne vznemirja čebel, napraviti je treba nad izhodom desko otemnico.

I. slovensko društvo perotninarjev in rejcev vseh malih domačih živali so ustanovili dne 11. novembra v Trzinu. Ustanovni shod je bil nepričakovano dobro obiskan. Društvo je važen član v vrsti društev, ki imajo nalogo, v slovenskem narodu utrditi vero v samopomoč. Zanašajmo se na svoje sile. Da se je društvo ustanovilo, ima za to glavno zaslugo g. Anton Lehrman v Trzinu, ki izdaja tudi časopis „Perotninar“. Društvo ima dozdaj kakih 50 rednih članov. Društveno glasilo je časopis „Perotninar“, ki izhaja enkrat v mesecu in stane na leto 2 kroni 20 vin. Član ima plačati 2 kroni pristopnine in 4 krone članarine na leto, ter dobiva potem list brezplačno. Deželna vlada kranjska je društvo z odlokom z dne 18. novembra potrdilo. Upamo, da se je porodilo s tem društvo, ki bo povzdignilo to važno panogo kmetijstva, katera je bila doslej tako zanemarjena.

Koliko gnoja potrebuje drevo? Dolgoletni poskusi uče, da sadno drevo potrebuje na en kvadratni meter sveta krog debla, 12 do 17 g dušika, 18 do 22 g kalija, 5 g fosforjeve kisline in 40 g apna. Drevo, čigar obseg v kroni je 20 m, potrebuje 240 do 340 g dušika, to je 1¼ do 2¾ kg žveplenokislega amonijaka, 100 g fosforjeve kisline, to je ¾ kg Tomasove žlindre ali superfosfata, 330 do 449 g kalija, to je ¾ do 1 kg žveplenokislega kalija. Posledica pomanjkljivega gnojenja je slab pridelek. Kdor bi rad ohranil sadno drevje zdravo, krepko in plodonosno, mora mu pravilno gnojiti. Tomasova žlindra in kali se rabi pozimi, spomladi se gnoji z amonijakom.

Peronospora se da za prihodnje leto vsaj nekoliko omejiti, če se v jeseni pridno nabira odpadlo listje ter se ga sežge. S tem uničimo semena glive, ki povzročuje toliko škode na trtah.

Zaklano kuretno je najbolje odpreti in osnažiti šele, ko se je popolnoma shladila, ker se mastni deli lažje izločijo, če so se strdili. Posebno je to treba upoštevati, kadar zakoljemo pitano gos ali purana. Če se žival razreže in opere še gorka, izgubi se namreč mnogo maščobe. Da se meso dolgo in dobro ohrani, je dobro žival izčistiti na prav mrzlem kraju.

„Zadruga“, strokovno glasilo Zadrugne Zveze v Celju, bode v bodoče slednja izdajala v lastni zalogi; list se bode bavil edino s pospeševanjem zadrugništva in narodnega gospodarstva s posebnim ozirom na kmetijsko zadrugništvo; prva številka izide že do Božiča t. l. List bode začasno mesečnik in se bode po potrebi izdal pozneje bolj pogosto. Uredništvo je pridobilo odlične zadrugne, kmetijske in gospodarske strokovnjake kot sodelavce in se bode list skušal vestno truditi, da deluje v blagor kmetijskega in drugega zadrugništva, ogibajoč se dosledno vsega, kar ne bi bilo v prid in prospel slednjega. Zadrugne, ki so učlanjene pri Zadrugni Zvezi v Celju, bodo dobivale list v par izvodih brezplačno. Zadrugne in društva, ki v Zvezi niso učlanjene, kakor tudi kmetijska, bralna, izobraževalna in druga društva, čitalnice in posamezniki itd. pa dobijo list za ceno 3 K. Udje zveznih članic pa dobe list za 2 K na leto. Vse zadrugne in razna društva, ki žele list naročiti oz. dobiti na ogled prvo številko, naj izvolijo to naznaniti po dopisnici uredništvu lista „Zadruga“ v Celju, Schillerjeva cesta 2.

Društvene vesti.

Braslovče. Telovadno društvo „Odsek Žalskega Sokola v Braslovčah“ priredi dne 26. grudnia t. l. v gostilniških prostorih g. Cimpermana na Polzeli veselico s srečolovom, petjem in tamburanjem. Iz prijaznosti sodelujeta „Pevsko društvo in tamburaški zbor Braslovče“.

Kmet. bral. društvo na Polenškaku ima 23. decembra ob 3. uri popoldne v šolskih prostorih svoj letni občni zbor po vzporedi. 1. razna poročila, 2. odobritev računa za tek, leto, 3. sprejem udov, 4. volitev odbora.

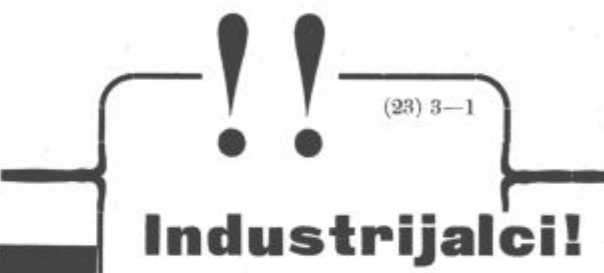
Podružnica „Slovenskega čebelarskega društva“ za spodnji Štajar v Št. Jurju ob juž. žel. zboruje v nedeljo dne 23. grudnia t. l. ob pol 4. uri popoldne z običajnim vsopredom pri Doboviškem. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Lehen pri Ribnici. V četrtek, 27. grudnia t. l. ob 7. uri zvečer priredi podružnica Lehen družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani svojim članom „Gregorčičev večer“ s petjem, govorom, tamburanjem in plesom. — Da se ga zavedni domačini in okoličani udeležijo, na tem niti ni dvoma. — Jedno uro poprej je podružnični občni zbor s poročili tajnika, blagajnika in volitvijo novega odbora.

Sv. Bolfank v Slov. gor. Na dan sv. Štefana, dne 26. grudnia priredi tukajšnje prostovoljno gasilno društvo veselico. Na vsopredom je pozdrav načelnika, petje, godba in pa tombola z jako lepimi dobitki. Pridite, zavedni sosedje in tudi seveda domačini v velikem številu; saj je to društvo prvo v Slov. gor., ki je slovensko in ker je še mlado, potrebuje gnotne podpore. Veselica se vrši popoldan po večernicah v gostilni gosp. načelnika Ig. Gomzeja. Kat. izobr. društvo gotovo ne bodo prezrlo te prilike in bo nastopilo s polnoštevilnim svojim zboru pri ti narodni veselici.

X. ustanovnik „Društva slovenskih književnikov in časnikarjev“ v Ljubljani. G. Ivan Jebačin, trgovec in tovarnar v Ljubljani, je izročil „Društvu slov. književnikov in časnikarjev“ na račun ustanovnine 100 kron. Odbor mu izreka svojo iskreno zahvalo na darilu, to tem bolj, ker je g. Jebačin prvi slovenski trgovec in veleobrtnik, ki se je spomnil

„Društva slov. književnikov in časnikarjev“. Slovenska industrija (veleobrt) je še majhna in neznatna, prvič ker nam nedostaja podjetnih ljudi, drugič pa ker se Slovenci še vedno nismo popeli na stališče, da bi podpirali v prvi vrsti svoja domača podjetja. G. Jebačin je ustanovil prvo tovarno za kavne pridatke na Slovenskem. Narodna dolžnost bi nam velevala, da bi z vsemi močmi podpirali to vseskozi narodno podjetje, čigar lastnik je zaveden Slovenec. Na Slovenskem je uporaba kavnih surogatov ogromna, a proizvajalci so razen Jebačina vsi naši narodni nasprotniki — Nemci in Lahi. Nad 80 odstotkov vse cikoriije, ki se je proda na Slovenskem, je iz nemških in laških tvornic, ves dobiček se torej steka v tuje, nam sovražne roke in od našega denarja se debele sovražni nam tuji. Jebačin je iz majhnih začetkov ustvaril lepo podjetje in blago, ki se izdeluje v njegovi tovarni, se lahko meri z najboljšim te vrste. Priporočamo tvrdko Jebačin slovenskemu občinstvu najtopleje, da jo podpira, ne le ker je tvrdka solidna, nego pred vsem, ker je zavedno narodno slovenska.

(23) 3—1

Industrijalci!

Podjetniki! Kapitalisti!

Izumitelj priprave, ki nima konkurence, s katero bi se izvajal nek jako priljubljen šport, išče kompanjona. Priprava spada pod mehanično (ključarsko) obrt ter bi (primerno poprijeta) donesla ogromno denarnega dobička. — Ponudbe pod besedico „Nazdar“ na uredništvo lista.

Poskusite

in priporočite
≡ izdelke ≡

Vydrove tovarne hranil

v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Važno za gospode!

Naznanjam, da sem vpeljal perilo: ovratnike in zapestnice, moderne in najnovejše fasone iz svetovno znane tovarne znak „Veriga“.

Nadalje sem vpeljal usnjate (glazé)-rokovice, zimske in letne, za dame in gospode, moderne barve in solidne kakovosti.

Zalogo

kravat sem zelo povečal in v svrhu dobave istih sem v zvezi s prvimi tovarnarji naše države.

Vedno velika zaloga finih žepnih robcev, pristnega blaga in finih dežnikov za dame in gospode.

R. Stermecki,

založnik c. kr. državnih uradnikov

Celje.

Prilično

150-200 lepih ravnih hrastov

15—20 metrov dolgih na rasti, prodaja

Jože Ogorevc,
Mali vrh pri Brežicah.

3--2

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ulica št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

svinčniki peresa peresniki radirke
kamenčki tablice gobice črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl. ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade krajne šolske svete, učiteljsvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Časna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnatere vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah

Štampilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejše do najfinejše.

Albumi za slike, dopisnice in poezije. 8

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznano dobro blago.
Solidna in točna postrežba.

Kletarsko društvo v Ormožu

vpisana zadruga z omejeno zavezo

priporoča svojo veliko zalogo

pristnega ljutomerčana

iz najboljših vinogradov ormoško-ljutomerskih goric.

5-1 Pošilja se od 56 litrov naprej. (22)

Cene nizke.

Vzorci zastonj in franko.

Naznanilo.

Občinski odbor je v svoji seji dne 4. listopada sklenil, da bode dal občinsko hišo po dražbi dne 2. prosinca 1907 v najem; hiša obstoji iz dveh sob, kuhinje, kleti in vrta.

Kdor bi želel hišo vzeti v najem, naj se oglasi na licu mesta 2. jan. 1907.

Kapele, dne 1. grudna 1906.

And. Požar,
župan.

3-2

Kupujte narodni kolek!

Vljudo naznanjam star. občinstvu, da bodem od sedaj naprej

dalmatinsko črno in opol-vino

Vino kupujem izključno le na mestu v Dalmaciji in morem raditega jamčiti za čisto naravno blago in ga tudi najbolje priporočati vsem boleham, slabokronim ter vsem od kake bolezni okrevajočim; tako tudi gostilničarjem. — Priporočam svojo trgovino z mešanim blagom. Blago imam solidno, cene zmerne, postrežbo točno.

Josip Cizel na Polzeli (Štajersko).

10-8

katero se je tukaj že tako priljubilo, prodajal tudi na veliko od 56 litrov naprej po nizki ceni.

Rafko Salmič, Celje, Narodni dom

prva narodna, najcenejša in največja trgovina z urami, zlatno, srebrnino, optičnimi predmeti.

Jedilne oprave, nastavki itd.

Bogata zaloga daril
za Božič in Novo leto.

Za vsako delo, kakor tudi za pristnost blaga jamčim pismeno.

Zahtevajte moj cenik,

kateri se razpošilja zastonj in poštne prosto!

Prosim, oglejte si mojo božično izložbo in zalogo.

Različne tehtnice.

Izdelujem nove ter popravljam tudi stare, bodisi decimalke, premostne ali sploh vsake vrste tehtnic.

Štedilna ognjišča,

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor tudi mala in priprosta, izdelujem sam. Za ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor tudi zidarska dela z jamstvom dobrega izvršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

Vsakovrstne železne ograje

za prodajalne in skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve, napeljava strelodvodov itd. Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah.

(tudi iz žice), n. pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in zasebne hiše. — Železna vrata

= Svoji k svojim!

Vsakovrstne vodovode,

bodisi iz studencev, vodnjakov ali hidravlični vidri, odkoder se voda lahko poljubno napelje bodisi v kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

Prevzamem popolno

napravo kopališč,

najsibodo gorka, mrzla ali parna kopališča, bodisi za zasebnike, zavode, občine itd. — Izvršujem vsa konstrukcijska dela, kakor mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnjice, ravne ali okrogle.

Priporočam se za obilno naročbo

IVAN REBEK

stavbeni in umetni ključalničar

Celje, Poljske ulice 14.